

**ALLEEN GA
JE SNELLER,
SAMEN KOM
JE VERDER!**
UITVOERINGS
PROGRAMMA
LANDSCHAPS
TAFEL
2024-2028



COLOFON

Opdrachtgever

Bestuurlijke Landschapstafel Duin Horst & Weide

Inhoudelijke bijdrage

- Irene Mulder, gemeente Den Haag
- Elise Coenen, gemeente Leiden
- Jeroen de Jong, gemeente Zoetermeer
- Carla Scheffer, gemeente Wassenaar
- Annelies Mooijman, gemeente Wassenaar
- Merijn Samuels, gemeente Leidschendam-Voorburg
- Fred Sip, gemeente Voorschoten
- Simon Witt, Dunea
- Sander van der Meulen, Provincie Zuid-Holland
- Grerard van Bruggen, Hoogheemraadschap van Rijnland
- Soet Huijbregts, Nationaal Park Hollandse Duinen
- Charissa Koolen, Nationaal Park Hollandse Duinen
- Marian Hage, Nationaal Park Hollandse Duinen
- Marcel Gordijn Holland-Rijnland

Coördinatie & proces

- Rosanne van Vliet (VINU)
- Paul de Rooij (VINU)

Fotografie

Ingrid Bertens in opdracht van Nationaal Park Hollandse Duinen

Vormgeving

T2 Creatieve Communicatie
i.s.m. Knalgroen Grafisch Ontwerp

***Alleen ga je sneller,
samen kom je verder!***

Nelson Mandela

Versie januari 2026, definitief



VOORWOORD

DUIN HORST & WEIDE

Onlangs fietste ik via de mooi ontwikkelde Nieuwe Driemanspolder via landgoed Duivenvoorde en de betoverende Landgoederenroute richting de rijke duinen van Meijendel. Ik genoot van dit stuk groen met de hoogste biodiversiteit van Nederland. Duin Horst & Weide, prominent onderdeel van Nationaal Park Hollandse Duinen, is één grote ontdekkingsstocht. Maar tegelijkertijd realiseerde ik mij dat dit bijzondere gebied met zijn rijke cultuurhistorie enorm onder druk staat.

Er zijn allerlei nieuwe uitdagingen. De komende 10 jaar komen er een kwart miljoen woningen bij in Zuid-Holland. Dit betekent minimaal net zoveel wandelaars, fietsers, buitensporters, cultuurliefhebbers en rustzoekers die behoefte hebben aan mooie recreatiegebieden in hun omgeving. Een groeiend aantal bezoekers betekent iets voor het beheer. Daarnaast moeten we rekening houden met stikstofneerdaling, een veranderend klimaat met langere hitteperiodes of juist langdurige neerslag, bodemdaling, er moeten nieuwe verdienmodellen komen en er moet toekomstperspectief gegeven worden aan boeren en landschapsbeheerders.

Vele redenen om in dit unieke gebied verder aan de slag te gaan. Want alleen samen kunnen we Duin Horst & Weide verder versterken, zodat ook in de toekomst alle kwaliteiten behouden blijven en dit een heel waardevolle plek blijft voor inwoners, recreanten, agrariërs en andere bedrijven.

De afgelopen jaren zijn al prachtige projecten gerealiseerd: van bijenlinten, natuurlijke oevers en routebordjes tot aan de ontwikkeling van de Nieuwe Driemanspolder, de groene entree bij Den Haag CS, renovatie Hart van Meijendel en natuur- en recreatieprojecten op landgoederen zoals op Landgoed Duivenvoorde en De Paauw. Inwoners, overheden, boeren, ondernemers en stichtingen voelen de urgentie en zien kansen. Ze willen verder aan de slag met ons landschap om doelen op het vlak van stikstof, waterkwaliteit en luchtkwaliteit te halen. En dat vanuit een positieve blik op de toekomst. Een toekomst met perspectief.



Met het voorliggende Uitvoeringsprogramma 2024-2028 laten de partijen van de Landschapstafel Duin Horst & Weide zien hoe we dat gericht gaan doen. We werken aan de verbinding tussen het groene gebied en het stedelijk gebied, vandaar dat projecten zoals het Noordrand Wassenaar, het PanoramaPark rond Leiden en de Loozone prioriteit krijgen. Binnen het groene landschap van Duin Horst & Weide werken we aan de groen blauwe dooradering en de Vlietweide, voor het behoud van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Tot slot dragen Leidschendammerhout en de Landscheidingsdijk en omgeving, NPHD Parkpoort Duivenvoorde bij aan de beleving van het gebied.

Dat gaat niet vanzelf. De partijen hebben te maken met onzekere regelgeving en financieringsmogelijkheden. Dit Uitvoeringsprogramma is dan tegelijkertijd ook een herhaalde oproep aan overheden en andere partijen in het gebied om nu mee te doen. En om mee te investeren. We worstelen allemaal met dezelfde uitdagingen op het gebied van stikstof, milieu, herstel natuur, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Met elke investering kunnen we weer een stap extra zetten richting het behalen van onze doelen. We geloven in de toekomst van Duin Horst & Weide. En dat doen we samen!

Marcel Belt

Voorzitter van de Landschapstafel Duin Horst & Weide

INHOUD

Voorwoord	3	5. Wat gaan we doen: projecten	27
1. Managementsamenvatting	7	5.1 Afwegingskader	28
2. Waarom een nieuw uitvoeringsprogramma?	11	5.2 Prioritaire projecten	28
2.1 Koesteren van onze achtertuin	12	5.2.1 PanoramaPark	30
2.2 Landschapstafel sinds 2015	12	5.2.2 Groenblauwe dooradering	31
2.3 Toekomst van de Landschapstafel	12	5.2.3 Loozone	32
3. Wat willen we bereiken?	15	5.2.4 Vlietweide	33
3.1 LOP als basis	16	5.2.5 Landscheidingsdijk en omgeving	34
3.2 Doelstellingen	17	5.2.6 Noordrand	35
3.3 Wat we leren van afgelopen uitvoeringsperiode	17	5.2.7 NPHD Parkpoort Duivenvoorde	36
4. Samenwerking met andere programma's	19	5.2.8 Leidschendammerhout	37
4.1 Koppeling met Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied	22	5.3 Reserveprojecten	38
4.2 Koppeling met Nationaal Park Hollandse Duinen	24	5.3.1 Parkway de Vliet	39
4.3 Koppeling met Regio Holland Rijnland	26	5.3.2 Robuuste Ecologische Verbinding DHW	40
		5.3.3 Overgangsgebied Den Haag-Noord Wassenaar-Zuid	41
		5.3.4 Vrijtijdslandschap Zoetermeer	42
		5.3.5 Verbinding langs de Vliet	43
		5.3.6 Vlietbrug Leiden-Voorschoten	44
		5.4 Meekoppelkansen	45
		5.4.1 Bossenstrategie / Klimaatbossen	46

5.4.2	Groene Cirkel Bijenlandschap en Deltaplan biodiversiteitsherstel	46
5.4.3	Natuurvriendelijke oevers	46
5.4.4	Onderhoud wandel- en fietsnetwerk	47
6.	Hoe gaan we dat doen?	49
6.1	Stakeholders	50
6.2	Organisatie	50
6.2.1	Het ontstaan van de Landschapstafel	50
6.2.2	Samenstelling en intentieverklaring	50
6.2.3	Samenwerkingsovereenkomst	51
6.3	Bestuurlijke structuur	51
6.3.1	Bestuurlijke Landschapstafel	51
6.3.2	Besluitvorming Bestuurlijke Landschapstafel	51
6.3.3	Voorzitterschap, frequentie en doel van het overleg	51
6.4	Taken en bevoegdheden	52
6.4.1	Taken en bevoegdheden Sturingspartners	52
6.4.2	Taken en bevoegdheden Meedenkende partners	52

6.5	Uitvoeringsorganisatie	52
6.5.1	Ambtelijke werkgroep	52
6.5.2	Programmamanager	52
6.5.3	Ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgever	53
6.6	Communicatie	54
6.6.1	We zijn onderdeel van NPHD	54
6.6.2	Communicatie Duin Horst & Weide	55
6.6.3	Uitvoering communicatie	56
6.7	Financiering	57
6.7.1	Programma en projectbudget	57
6.7.2	Kansrijke sponsors	58
7.	Bijlagen	61
7.1	Relevante beleidsdocumenten van DHW en/of samenwerkingspartners	62
7.2	Overzicht stakeholderanalyse	64
7.3	Actualisatie van het Uitvoerings- programma 2024-2028	66



 042
www.natuurboom.nl

1. MANAGEMENTSAMENVATTING

**2. WAAROM EEN NIEUW
UITVOERINGSPROGRAMMA?**

3. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

**4. SAMENWERKING MET
ANDERE PROGRAMMA'S**

**5. WAT GAAN WE DOEN:
PROJECTEN**

6. HOE GAAN WE DAT DOEN?

7. BIJLAGEN

1. MANAGEMENTSAMENVATTING

WAAROM EEN NIEUW UITVOERINGSPROGRAMMA?

Een uitgebreid duingebied, eeuwenoude landgoederen en weidevogels in de polder en dat allemaal binnen het dichtbevolkte gebied van Zuid-Holland. Duin Horst & Weide is het bijzonder cultuurlandschap tussen Den Haag en Leiden. Het strekt zich uit van de kust en de duinen (Duin), via de landgoederenzone en het strandwallenlandschap (Horst) richting de Vlietzone, de droogmakerijen en het veenweidegebied (Weide). De kracht van Duin Horst & Weide is dat je de waarde van de drie landschappen apart én als combinatie kunt beleven: het duinlandschap, de bossen en het weidelandschap. Tegelijkertijd staat ons waardevolle landschap onder druk door klimaatverandering, de energietransitie, de woningbouwopgave (+15.000 woningen in Zuid-Holland), stikstofproblematiek, de groei van het verkeer en de toename van de behoefte aan schoon drinkwater. Daarnaast is er behoefte aan meer groen, en groen met kwaliteit en meer stad-land verbindingen.

Duin Horst & Weide is de achtertuin van onze vele inwoners, en daarmee hechten wij als omliggende gemeenten en partners veel waarde aan om ons gebied te koesteren en in balans te ontwikkelen.

In 2022 is de financiering vanuit de Provincie voor de Landschapstafel Duin Horst & Weide gestopt. Hierdoor is slagkracht afgenomen. De Landschapstafel (bestaande uit gemeenten Leidschendam-Voorburg, Wassenaar, Zoetermeer, Voorschoten, Den Haag, Leiden) nam in 2023 het besluit om desondanks de Landschapstafel te continueren en een nieuw uitvoeringsprogramma op te stellen. In 2023 is een concept Meerjareninvesteringsprogramma 2023-2027 opgesteld. Deze is geactualiseerd naar voorliggend uitvoeringsprogramma 2024-2028. In januari 2024 hebben de programmamanager en de voorzitter van de Landschapstafel gesprekken bij partners gevoerd en tops en tips verzameld over het functioneren van de Landschapstafel. Deze zijn verwerkt en opgenomen in dit uitvoeringsprogramma.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Met dit uitvoeringsprogramma dragen we met onze doelstellingen bij aan het Nationaal Park Hollandse Duinen en het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied.

De Landschapstafel richt zich op:

- Het creëren van een vitaal landschap door versterking van landschappelijke en ecologische waarden.
- Het behouden van een authentiek landschap door bescherming van unieke cultuurhistorische elementen.
- Het bevorderen van een beleefbaar landschap door verbetering van recreatieve mogelijkheden en verbindingen.

WAT GAAN WE DOEN: PROJECTEN

Het uitvoeringsprogramma omvat prioritaire projecten, reserveprojecten en meekoppelkansen.

• Prioritaire projecten

- Voldoen aan het afwegingskader en hebben voldoende slagkracht om in de volgende fase concrete deelprojecten te formuleren of tot uitvoering te komen.
1. PanoramaPark: Nieuwe groenstructuur rondom Leiden en omliggende buurgemeenten. Trekker: gemeente Leiden
 2. Groenblauwe dooradering: het versterken van cultuurhistorische landschapselementen en het versterken van de groenblauwe dooradering
 3. Loozone: Het Loozone-project richt zich op het versterken van de historische waarde en de recreatieve en groene verbindingen. Trekker: gemeente Leidschendam-Voorburg
 4. Vlietweide: ligt in de Vlietzone aan de rand van Den Haag en grenst aan Leidschendam-Voorburg. Het gebied wordt ontwikkeld tot natuurgebied.
 5. Landscheidingsdijk en omgeving: Beleefbaar maken van de cultuurhistorische waarde van de dijk en de poldergeschiedenis. Trekker: gemeente Den Haag



6. NPHD Parkpoort Duivenvoorde: Bij Duivenvoorde wordt een bezoekerspoort van het NPHD geopend om de recreatiedruk te spreiden. Trekker: NPHD & Gemeente Voorschoten
7. Noordrand: Het open polderlandschap met grote cultuur-historische waarde behouden, herstel en/of versterken tussen Katwijk en Wassenaar. Trekker: gemeente Wassenaar

8. Leidschendammerhout: Toewerken naar ecologische en recreatieve kwaliteit door middel van een integrale gebiedsvisie, -ontwerp en -aanpak met gebiedspartners. Trekker: gemeente Leidschendam-Voorburg

- **Reserveprojecten**

De reservelijst bevat projecten die nog in een vroeg stadium zitten en nog niet aan alle criteria van het afwegingskader voldoen.

- **Meekoppelkansen**

Projecten die aansluiten bij andere initiatieven, zoals de Bossenstrategie en het Deltaplan biodiversiteitsherstel.

HOE GAAN WE DAT DOEN?

- **Organisatie**

Landschapstafel bestaat uit een ambtelijke werkgroep voor operationele uitvoering en een bestuurlijke tafel voor strategische beslissingen. Een stakeholderanalyse geeft inzicht wie de sturingspartners, meedenkers, beïnvloeders, uitvoerders en gebruikers zijn. Alleen de sturingspartners bepalen de koers van de Landschapstafel. De programmamanager is de secretaris van de bestuurlijke Landschapstafel en is de voorzitter van de ambtelijke werkgroep. De wethouder van de gemeente Leidschendam-Voorburg is de voorzitter van de bestuurlijke landschapstafel.

- **Communicatie**

We werken in de communicatie samen met Nationaal Park Hollandse Duinen. In de communicatie en marketing over Nationaal Park Hollandse Duinen nemen zij de doelen en de informatie over het gebied

van Duin, Horst & Weide mee. Communicatie met stakeholders over de individuele projecten van Duin, Horst & Weide worden door de eigen organisatie van Duin, Horst & Weide gedaan. Zo versterken we de boodschap en zorgen we voor maatwerk bij de individuele projecten.

- **Financiering**

Voorwaarde om tot realisering te komen is de financiële haalbaarheid van het programma met bijhorende projecten. De financiering is op twee manieren geregeld, de projecttrekkers zijn verantwoordelijk voor de financiële dekking van de projecten. De programmakosten betalen wij uit een jaarlijkse financiële bijdrage van de sturingspartners. De hoogte van dit bedrag is vanaf 2024 gelijk getrokken. We inventariseren of meer partners jaarlijks willen bijdragen. Tot slot hebben we ook kansrijke subsidies in beeld gebracht waardoor projecttrekkers de projecten ook daadwerkelijk kunnen realiseren.

CONCLUSIE

Voorliggend uitvoeringsprogramma is voor de komende vier jaar en combineert ambitie met realisme en zet in op cofinanciering. Jaarlijks zullen we het uitvoeringsprogramma herijken zodat het actueel blijft.

1. MANAGEMENTSAMENVATTING

**2. WAAROM EEN NIEUW
UITVOERINGSPROGRAMMA?**

3. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

**4. SAMENWERKING MET
ANDERE PROGRAMMA'S**

**5. WAT GAAN WE DOEN:
PROJECTEN**

6. HOE GAAN WE DAT DOEN?

7. BIJLAGEN

2. WAAROM EEN NIEUW UITVOERINGSPROGRAMMA?

2.1 KOESTEREN VAN ONZE ACHTERTUIN

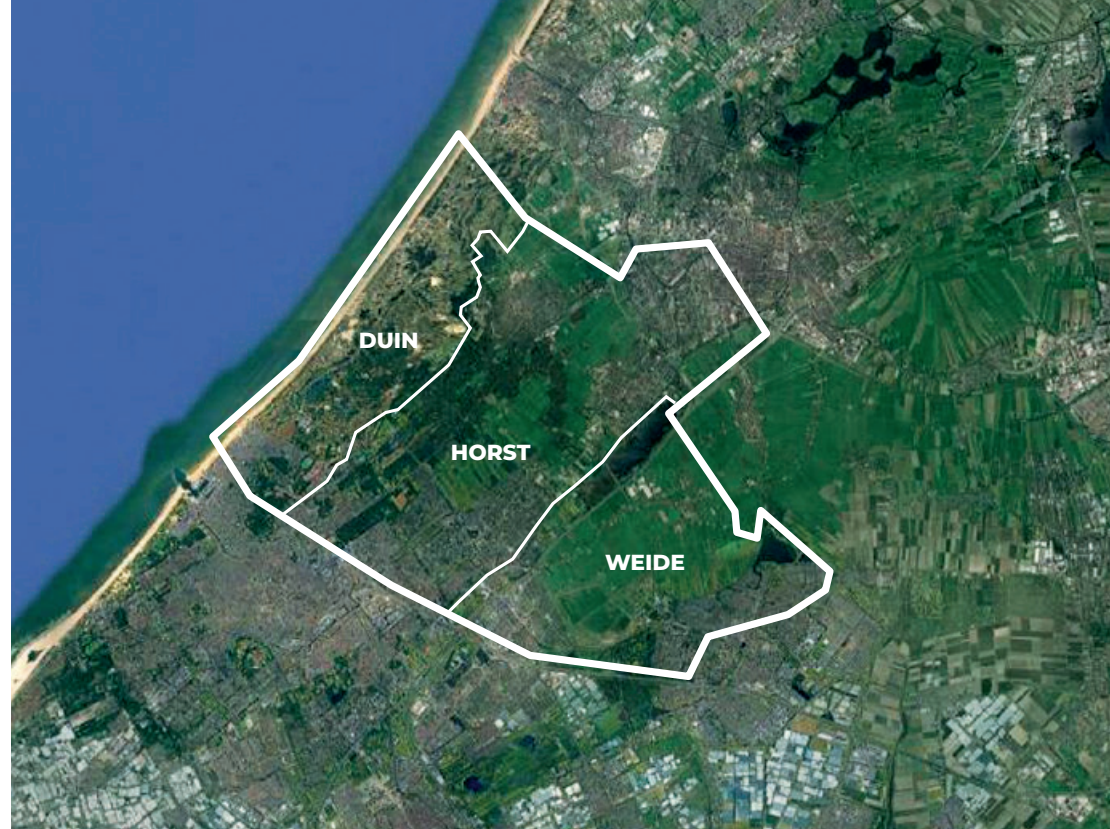
Een uitgebreid duingebied, eeuwenoude landgoederen en weidevogels in de polder en dat allemaal binnen het dichtbevolkte gebied van Zuid-Holland. Duin Horst & Weide is een bijzonder cultuurlandschap tussen Den Haag en Leiden. Het strekt zich uit van de kust en de duinen (Duin), via de landgoederenzone en het strandwallenlandschap (Horst) richting de Vlietzone, de droogmakerijen en het veenweidegebied (Weide). In het gebied bevinden zich iconen als Meijndel, Kasteel Duivenvoorde, de Nieuwe Driemanspolder, Vogelplas Starrevaart en de Molendriegang bij Stompwijk.

De kracht van Duin Horst & Weide is dat je de waarde van de drie landschappen apart én als combinatie kunt beleven: het duinlandschap, de bossen en het weidelandschap. Het is de plek waar we wonen, waar we werken, waar we recreëren en bewegen, waar we onthaasten, waar we de natuur en ons erfgoed beleven en waar we gezond en vitaal blijven.¹ Duin Horst & Weide is de voortuin van onze inwoners, en daarmee hechten wij als omliggende gemeenten en partners er veel waarde aan om ons gebied te koesteren en in balans te ontwikkelen.

2.2 LANDSCHAPSTAFEL SINDS 2015

Om deze bijzondere opeenvolging van landschappen in stand te houden en te ontwikkelen is in 2000 het Pact van Duivenvoorde opgericht door de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar. Dit is in 2015 overgegaan in de Landschapstafel Duin Horst & Weide. In maart 2016 hebben de gemeenten Den Haag, Leiden, Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg, Wassenaar, Voorschoten en een aantal publieke en private partijen een Intentieovereenkomst

1. *Brief van een aantal Landschapstafels in Zuid-Holland aan Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van de provincie Zuid-Holland, ondertekend door de voorzitter van de Landschapstafel Leidse Ommelanden, Ashley North. "Een succesvolle samenwerking: voortzetting en stimulans regionale Landschapstafels 2023".*



getekend met commitment voor samenwerking en financiering. Partijen zijn samen aan de slag gegaan met als basis een visie (LOP) en resultaat een Meerjarenprogramma 2016-2022. Het meerjarenprogramma bevatte 20 projecten. De provincie Zuid-Holland leverde met een bijdrage van 50% een grote financiële bijdrage.

In 2023 heeft de Provincie Zuid-Holland een positieve beschikking afgegeven met betrekking tot het vaststellen van de subsidie. Het vrijgevalen bedrag, dat de gemeente Leidschendam-Voorburg (als penvoerder) beheert, zetten we in voor dit Uitvoeringsprogramma.

2.3 TOEKOMST VAN DE LANDSCHAPSTAFEL

In 2022 is de financiering vanuit de Provincie voor de Landschapstafel Duin Horst & Weide gestopt. Sinds 2025 is de provincie weer aangesloten als sturingspartners bij de Landschapstafel. De Landschapstafel (bestaande uit gemeenten Leidschendam-Voorburg, Wassenaar, Zoeter-

meer, Voorschoten, Den Haag, Leiden en een aantal private en publieke partijen) nam in 2023 het besluit om desondanks de Landschapstafel te continueren en een nieuw uitvoeringsprogramma op te stellen. In 2023 is een concept Meerjarenprogramma 2023-2027 opgesteld. Deze is geactualiseerd naar voorliggend Uitvoeringsprogramma 2024-2028.

Want ons waardevolle landschap staat onder druk door klimaatverandering, de energietransitie, de woningopgave (+15.000 woningen in Zuid-Holland), stikstofproblematiek, de groei van het verkeer en de toename van de behoefte aan schoon drinkwater. Tegelijkertijd is er behoefte aan meer groen, groen met kwaliteit en meer stad-land verbindingen.

De Landschapstafel draagt met haar projecten bij aan de gezondheid en het welzijn van haar inwoners. De tafel behoudt en versterkt het (cultuur)landschap en voegt natuur en ruimtelijke kwaliteit toe. Met dit nieuwe uitvoeringsprogramma steken we onze handen uit de mouwen om samen aan de slag te gaan en dragen we met onze doelstellingen bij aan Nationaal Park Hollandse Duinen en het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied. Een uitvoeringsprogramma voor de komende vier jaar dat ambitie met realisme combineert en inzet op cofinanciering. Jaarlijks zullen we het uitvoeringsprogramma herijken zodat het actueel blijft.





1. MANAGEMENTSAMENVATTING

**2. WAAROM EEN NIEUW
UITVOERINGSPROGRAMMA?**

3. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

**4. SAMENWERKING MET
ANDERE PROGRAMMA'S**

**5. WAT GAAN WE DOEN:
PROJECTEN**

6. HOE GAAN WE DAT DOEN?

7. BIJLAGEN

3. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

3.1 LOP ALS BASIS

Dit landschap houdt deze sterk verstedelijkte regio leefbaar. We zoeken de natuur en de open ruimte op en ervaren de cultuurhistorie van dit gebied. Mede daarom wonen en werken we zo graag in deze regio. In 2011 is de visie voor dit gebied ontwikkeld in het Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Dit plan is opgesteld door het Pact van Duivenvoorde, een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Voorschoten, Wassenaar en Leidschendam-Voorburg. Onze missie is om Duin Horst & Weide vitaal, authentiek en beleefbaar te houden².

Vitaliteit

De mate waarin (economische) functies rendabel kunnen zijn en/of worden, met name daar waar deze (kunnen) fungeren als dragers van het landschap.

Authenticiteit

De mate waarin gebiedskarakteristieken herkenbaar zijn binnen (ontwikkelingen) in het gebied.

Beleefbaarheid

De mate waarin de kwaliteiten van het gebied door inwoners en bezoekers ervaren kunnen worden.

We vinden vier functies van groot belang voor Duin Horst & Weide, welke zijn aangescherpt met de hedendaagse ontwikkelingen. Dit zijn:

- 1) **Recreatie:** we versterken de mogelijkheden voor wandelen en fietsen, vooral ook direct vanuit de stad en tussen de agglomeraties. Daarnaast koppelen we drie kenmerkende iconen van het gebied

aan het recreatieve netwerk: Meijndel, Kasteel Duivenvoorde en de drie molens bij Stompwijk.

- 2) **Landbouw:** we zetten in op een natuur-inclusieve kringlooplandbouw, een regeneratieve landbouw en streven naar een robuust landelijk gebied. Het vasthouden en zo mogelijk vergroten van het agrarisch gebied stimuleren we en er is aandacht voor het ontwikkelen van nevenactiviteiten. Streekproducten spelen een belangrijke rol.
- 3) **Natuur:** vervult een essentiële functie in het gebied. We investeren in de ecologische verbinding tussen kust en Groene Hart en maken plaats voor weidevogels. Belangrijk daarbij is dat we aanwezige natuurwaarden ook beter zichtbaar en herkenbaar maken door middel van observatiepunten, natuurlijke bermen langs fiets- en wandelpaden en informatie bij de poorten of toegangen tot het gebied.
- 4) **Landschap:** bovenstaande maatregelen dragen bij aan een Vitaal en authentiek landschap. Net als de agrarische bedrijven, kunnen de aanwezige landgoederen en buitenplaatsen een rol spelen bij het vertellen van de historische betekenis van het gebied. Dit kan door openstelling, restauratie en het ontwikkelen van de tuinen en gebouwen.

We onderschrijven het belang van integraal en gebiedsgericht werken aan het landschap (combinatie tussen natuur en landschap). Daar hoort bij dat we werken aan één herkenbaar, samenhangend gebied. Het LOP beschrijft ook dat we aandacht besteden aan de branding van het gebied, waarmee we het gebied als een eenheid op de kaart zetten. In de aankomende uitvoeringsperiode kiezen we ervoor om ons nadrukkelijker aan te sluiten bij de branding en marketing van Nationaal Park Hollandse Duinen.

Het LOP geeft richting aan gewenste ontwikkelingen in het gebied en dient als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen en sluit aan bij ambities van de provinciale omgevingsvisie en die van de betrokken gemeenten. Dit LOP heeft geen juridische status, maar bovenstaande thema's zijn destijds wel vertaald naar bestemmingsplannen van de drie gemeenten die het hebben laten opstellen.

2. Bron: intentieverklaring maart 2016

3.2 DOELSTELLINGEN

Het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) is uit 2011 maar grotendeels nog toepasbaar. In dit uitvoeringsprogramma kiezen we ervoor om nog steeds de doelen vitaal, authentiek en beleefbaar centraal te zetten en 'laden' we deze begrippen met opgaven die actueel spelen. Onze doelen passen binnen de doelstellingen van de NOVEX, het Nationaal Programma Landelijk Gebied, het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied, de Erfgoeddeal en de Landschapsstrategie van Nationaal Park Hollandse Duinen.

We werken toe naar een Vitaal landschap:

- Door projecten die aandacht hebben voor het toevoegen van **ecologische verbindingen**. Hiermee dragen we bij aan het natuurnetwerk, basiskwaliteit natuur en de groenblauwe dooradering.
- Door de biodiversiteit te verbeteren bieden we een basis voor **goed beheer** en **passend gebruik** en leveren we een bijdrage aan het herstel van flora en fauna.
- Door in projecten rekening te houden met **klimaatadaptatie** en de **drinkwateropgave**.
- En daarmee door het bieden van een goed **vestigingsklimaat** om te wonen en te werken.

We werken toe naar een Authentiek landschap:

- Door de **gebiedseigen kenmerken** van de Duinen, de Horsten en de Weide te behouden, benutten en versterken.
- Door verlies van authenticiteit tegen te gaan door onder meer verstedelijking, schaalvergroting van de landbouw en ruimte-vragen voor energie kritisch te bekijken
- Door het stimuleren en faciliteren van **nieuwe vormen van duurzame, innovatieve en regeneratieve landbouw**. Hiermee dragen we bij aan **stikstofreductie** en het verbeteren van de waterkwaliteit.

- Door vanuit '**water en bodem sturend**' projecten te realiseren en rekening te houden met geomorfologie en het historisch gebruik van het landschap.

We werken toe naar een Beleefbaar landschap

- Door de **realisatie van (recreatieve) informatiepunten / toegangspunten / concentratiepunten**. Hiermee dragen we bij aan gerichte spreiding van mensen en bescherming van kwetsbare natuur. **Recreatiezonering** is hiervoor een middel.
- Door het verbeteren en aanvullen van een **recreatief netwerk van stad-land verbindingen** die uitnodigen tot fietsen, wandelen, paardrijden en varen met bijbehorende faciliteiten. Hiermee dragen we bij aan de gezondheid en welbevinden van onze inwoners en bezoekers.

3.3 WAT WE LEREN VAN DE AFGELOPEN UITVOERINGSPERIODE

Een nieuw, geactualiseerd uitvoeringsprogramma is aanleiding om terug te blikken en vooruit te kijken. De programmamanager en de voorzitter van de Landschapstafel hebben gesprekken gevoerd met een aantal partijen³.

3. Robert Barker (wethouder gemeente Den Haag), Wim Koetsier (wethouder gemeente Wassenaar), Marijke van der Meer (wethouder gemeente Zoetermeer), Ashley North (wethouder gemeente Leiden), Hubert Schokker (wethouder gemeente Voorschoten), Georgette Leltz (Directeur Nationaal Park Hollandse Duinen), Peter Spierenbrug (Dunea), Hans Schouffoer (Hoogheemraadschap van Rijnland), Paul Laudy (hoofd Zuid-Holland Staatsbosbeheer).

Het doel van deze gesprekken was om signalen op te halen over hoe de Landschapstafel functioneerde, wat goed gaat en waar de aandachtspunten voor de toekomst liggen, zodat we kunnen bijsturen.

De input hebben we samengevat in drie tops en drie tips. We hebben deze verwerkt in voorliggend Uitvoeringsprogramma en/of pakken dit op bij de uitvoering in de komende vier jaar.

TOPS

1 Goede samenwerking en werksfeer

Er wordt aangegeven dat er binnen de Landschapstafel goed wordt samen gewerkt en dat er een positieve werksfeer is. Dit zorgt voor een stevige basis voor het realiseren van gezamenlijke doelen.

2 Verbinding en samenhang

De Landschapstafel biedt verbinding en vergroot de kennisuitwisseling tussen de verschillende deelnemende partijen. Dit helpt om gezamenlijke belangen te behartigen, waardoor regionale samenhang en synergie versterkt wordt.

3 Vehikel en Organisatie

De Landschapstafel functioneert effectief als vehikel om gezamenlijk beoogde doelen te realiseren in het gebied en samen sterk te staan. Ook wordt aangegeven dat de bestuurlijke tafel goed is georganiseerd, wat bijdraagt aan besluitvorming en dat de mix tussen ondernemers, belangenverenigingen en gemeenten zorgt voor een stevige maatschappelijke basis.

TIPS

1 Prioritering en Concretisering

Het concretiseren en aanbrengen van prioritering op de projectenlijst wordt als belangrijk punt genoemd. Dit maakt het makkelijker voor partijen om aan te sluiten en helpt om focus aan te brengen in het gebied en de slagkracht van de Landschapstafel groter te maken. Zie hiervoor de paragrafen 'Afwegingskader' en 'Projecten' in hoofdstuk 5.

2 Rol- en taakverdeling

Het is belangrijk om de rol- en taakverdeling tussen de Landschapstafel Duin Horst & Weide en Nationaal Park Hollandse Duinen goed af te stemmen. Datzelfde geldt voor de afstemming met de provinciale gebiedssamenwerking in het kerngebied Kust en Duinen vanuit het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied. Zo voorkomen we dubbel werk en werken we efficiënter samen. Zie hiervoor hoofdstuk 4 Samenwerking met andere programma's.

3 Financiering en organisatie

De financiering van maatregelen is cruciaal voor het voortbestaan van de tafel. Bij het eerste programma was er een duidelijke en ruimhartige financiële inbreng en rol vanuit de provincie. De komende periode zetten we in op co-financiering van projecten, onder andere door bijdragen van de Provincie Zuid-Holland. Hoewel er tevredenheid is over de huidige organisatie van de Landschapstafel, blijft het belangrijk om te evalueren of de huidige samenstelling de juiste blijft. Zitten de juiste partners nog aan tafel of missen er mogelijk partijen? Zie hiervoor de paragraaf 'Organisatie' in hoofdstuk 6.

1. MANAGEMENTSAMENVATTING

**2. WAAROM EEN NIEUW
UITVOERINGSPROGRAMMA?**

3. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

**4. SAMENWERKING MET
ANDERE PROGRAMMA'S**

**5. WAT GAAN WE DOEN:
PROJECTEN**

6. HOE GAAN WE DAT DOEN?

7. BIJLAGEN

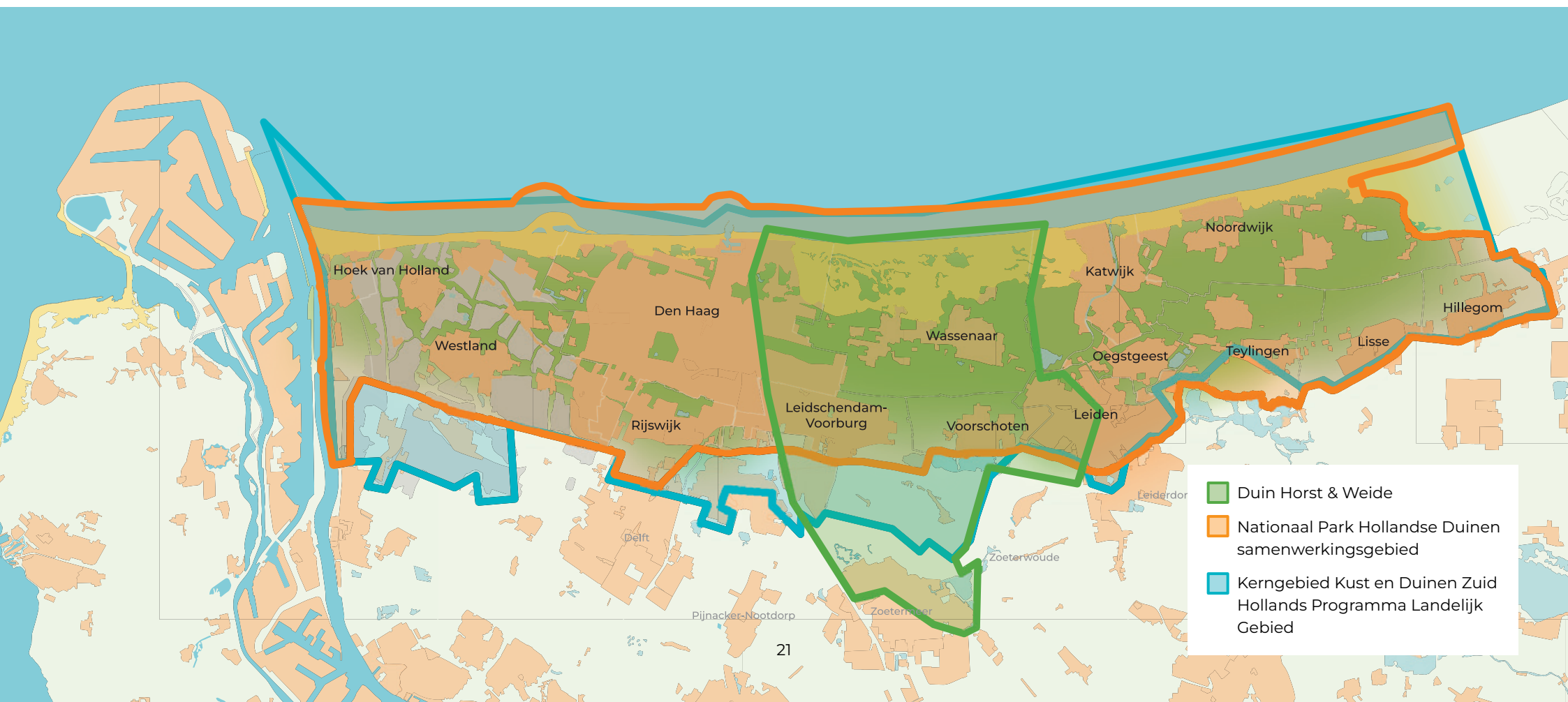


4. SAMENWERKING MET ANDERE PROGRAMMA'S

Om Zuid-Holland aantrekkelijk, bereikbaar en beleefbaar te houden is er een groot aantal programma's en visies opgesteld door verschillende overheden. Zie ook bijlage 7.1. Elk programma kent een ander accent, zoals het Programma Erfgoedlijnen van de Provincie Zuid-Holland, Toekomstbeeld Vlietzone van Provincie Zuid-Holland, de studie naar de bereikbaarheid van natuur- en recreatiegebieden vanuit de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Op landelijke schaal speelt de NOVEX. Als Landschapstafel volgen we deze ontwikkelingen, nemen we deel aan overleggen en werksessies en zetten we onze ambities vanuit de Landschapstafel op de kaart. En we werken nauw samen

met Nationaal Park Hollandse Duinen en het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied. Dat lichten we in paragraaf 4.1 en 4.2 nader toe.

De uitvoering van Regionale Energie Strategieën (RES) zien we in potentie als een bedreiging voor de authenticiteit van het landschap. Grootschalige zonneweiden in veenweidegebied en de plaatsing van windmolens hebben impact op het landschap en de natuur. Vanuit de Landschapstafel volgen we dit en brengen we het belang van het landschap en de natuurwaarden in.





4.1 KOPPELING MET ZUID-HOLLANDS PROGRAMMA LANDELIJK GEBIED

Naam

Zuid Hollands Programma Landelijk Gebied

Trekker

Provincie Zuid-Holland

Wat is het ZH-PLG?

In het Zuid Hollands Programma Landelijk gebied (ZH-PLG) staan de plannen voor het landelijk gebied van Zuid-Holland. Die plannen moeten leiden tot het behalen van doelen voor het natuurherstel, waterkwaliteit en klimaat voor landbouw en landgebruik.

Een toekomstbestendige leefomgeving is onze topprioriteit. Ambitie is een vitaal landelijk gebied creëren binnen de randvoorwaarden zoals gesteld vanuit natuur, klimaat, water en bodem. We vinden het belangrijk dat het landelijk gebied een aantrekkelijk gebied kan blijven om te wonen, werken en recreëren en dragen met het ZH-PLG bij aan de brede welvaart in Zuid-Holland. Hiervoor is een goede balans nodig tussen sterke en gezonde natuur met een economisch rendabele en volhoudbare land- en tuinbouw.

In grote delen van Zuid-Holland zijn het landelijk gebied en het stedelijk gebied zodanig met elkaar verweven dat de groenblauwe dooradering van het landelijk gebied doorloopt tot in de stad.

Overzicht indicatieve doelen Duin, Horst & Weide

1. Drukfactoren N2000		2. NNN	3. Weidevogels		4. Akkervogels	
Verminderen impact drukfactoren		resterende opgave	Extra aantal broedparen (2040) tov referentiejaar 2019	Extra oppervlakte tov referentiejaar 2019	Extra aantal broedparen (2040) tov referentiejaar 2019	Extra oppervlakte tov referentiejaar 2019
Maatwerk uitwerking per N2000 gebied voor hydrologie, exoten en recreatie. Zonering voor stikstof onderzoeken aanvullend op generiek emissieplafond (SANE)		Opgave van 3.270 hectare is planologisch belegd. Extra kansen (uitbreiding, kwaliteitsverbetering) benutten	15-25 broedparen	50-100 ha	5-10 broedparen	30-50 ha
5. GBDA	6. Bos en Bomen	7. NH3	8. KRW	9. CO2 reductie	10. CH4/lachgas	
Extra oppervlakte 2030 tov referentiejaar 2023	PZH 400 ha extra bos tov referentiejaar 2023	Emissieplafond kg/ha PZH breed Generiek beleid; doelsturing	Doel = KRW normen (focus doelbereik 2027)	Reductie 2030 tov referentiejaar 2016 – CO2 t/jr	Geen doel, meekoppelkansen	
94-178 ha	Kansen gestuurde invulling. <u>Geen</u> opgave op te leggen op deelgebieden	35-45 kg/ha/jr	Maatregelen over te nemen uit KRW spoor, kijken naar koppelmogelijkheden en voorkomen lock-ins	/	Opnemen in gebiedsplan: • Globale reductieopgave • Kpi-aanpak • Beschrijving maatregelen	

Hoe werken we samen?

- Frequent overleg over voortgang projecten in de ambtelijke werkgroep.
- Samen opstellen van scenario's en verkenningen (PZH organiseert dit).
- We werken toe naar een deelgebiedsprogramma ZH-PLG waarvan versie 1.0 gereed is.
- De ambitiekaart van DHW is input voor de overige projecten / projectenlijst van ZH-PLG.

Welke overlap is er?

Mient groen is een koploper project van het ZH-PLG. Het project Noordrand Wassenaar (voorheen groene zone Wassenaar) is opgenomen als prioritair project.

Scope

Duin Horst & Weide is een van de drie deelgebieden binnen het kerngebied Kust & Duinen. Het kerngebied Kust & Duinen loopt van het Westland tot de Duin & Bollenstreek en heeft daarmee een grotere scope dan DHW.

Afhankelijkheid tussen DHW en ZH-PLG

Ja, op inhoud en op financiering

- Inhoud: de projecten van DHW dragen bij aan de doelstellingen van het ZH-PLG
- Financiering: de projecten van DHW zetten er op in een financiële bijdrage te krijgen van het ZH-PLG.
- ZH-PLG, de NOVEX-ontwikkelperspectieven en andere opgaven zoals de energietransitie (P-MIEK) vormen bouwstenen voor het provinciaal ruimtelijk voorstel aan het rijk. Voor de provincie vindt in dit proces de integrale afweging plaats voor de te maken ruimtelijke keuzes. Doel voor het NOVEX-gebied Zuidelijke Randstad is ook om groen beter integraal onderdeel te maken van de verstedelijkingsopgave. Hierbij gaat het om het versterken van groenblauwe structuren en het vergroten van de toegankelijkheid en nabijheid van natuur en recreatie.

Partners

- Gemeenten: Voorschoten, Wassenaar, Katwijk, Leiden, Rijswijk, Leidschendam-Voorburg en Den Haag

- Hoogheemraadschap van Delfland, Hoogheemraadschap van Rijnland, Dunea, Zuid-Hollands-landschap, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Nationaal Park Hollandse Duinen, Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland, LTO Noord, Boer en Natuur ZH, stichting Duinbehoud, Koninklijke Nederlandse Hippische Sport (KNHS).

Organisatiestructuur

- Regiegroep Kust en Duinen (bestuurlijk)
- Ambtelijk voorbereidingsoverleg Kust en Duinen
- Gebiedsdagen (ambtelijk en met stakeholders)
- Er is per deelgebied een bestuurlijk overleg, voor DHW is dat de landschapstafel

Beoogd resultaat

Startbeslissing met een gebiedsprogramma.

4.2 KOPPELING MET NATIONAAL PARK HOLLANDSE DUINEN

Naam

Samenwerkingsprogramma Nationaal Park Hollandse Duinen november 2024

Trekker

Nationaal Park Hollandse Duinen

Wat is NPHD?

Nationaal Park Hollandse Duinen (NPHD) is het kustgebied tussen Hoek van Holland en Hillegom. Tegelijkertijd is het een netwerkorganisatie die de krachten van meer dan 60 partners bundelt om dit bijzondere gebied nu en in de toekomst te beschermen en te ontwikkelen. De landschapsstrategie van NPHD (2020), vormt de basis en inspireert hoe invulling te geven aan deze ambitie.

Gedachtengoed NPHD

Nationaal Park Hollandse Duinen ligt in het drukst bevolkte deel van Nederland. Het is een uniek gebied waar landgoederen, duinen, bollenvelden, veenweiden, dorpen en steden elkaar afwisselen. Het is enorm divers, steeds anders en vol beleving. Overal in Hollandse Duinen zijn dicht bij elkaar landschapsovergangen te vinden.

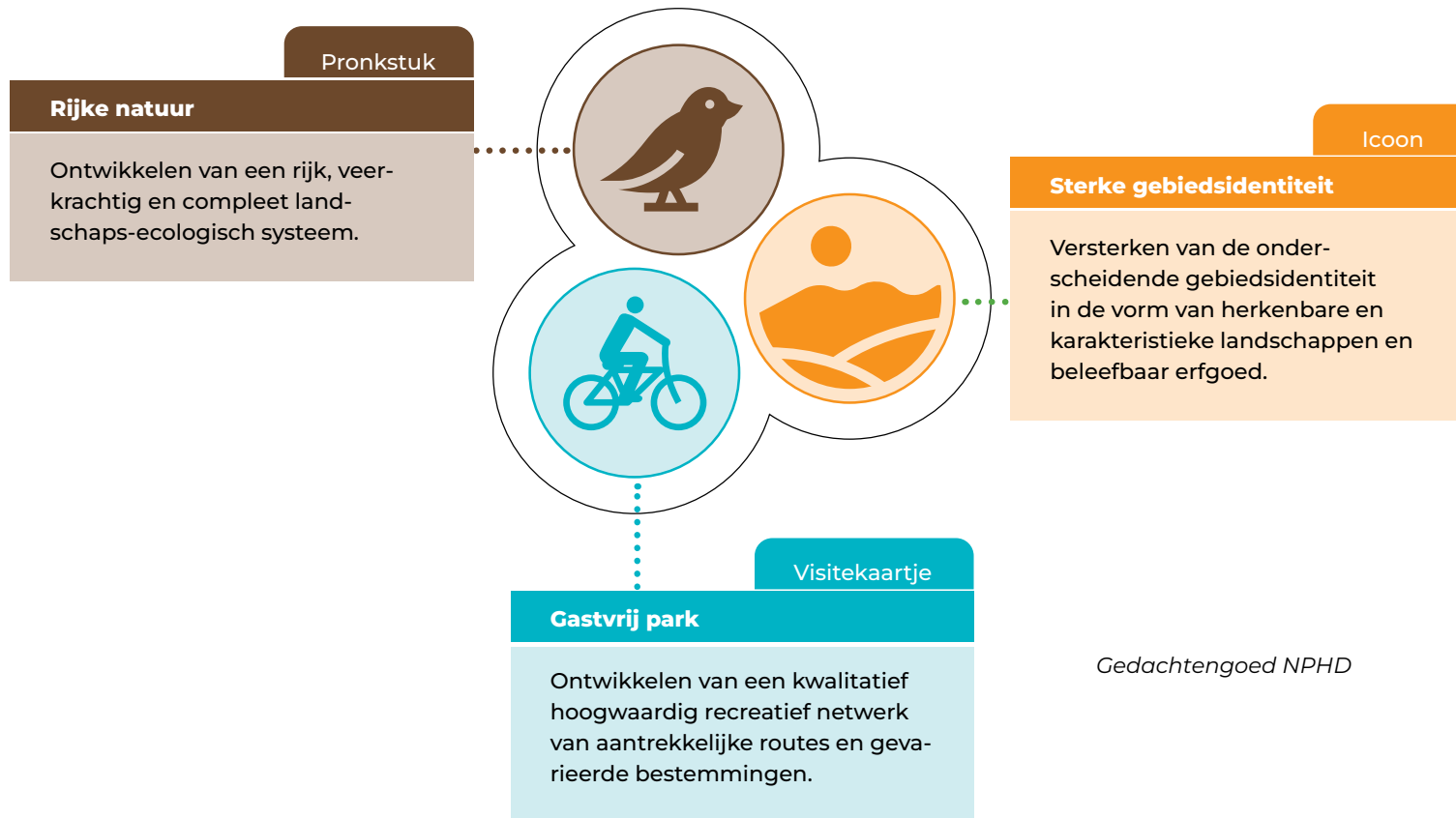
Door al die verschillende leefgebieden is Hollandse Duinen één van de meest soortenrijke gebieden van ons land. De komende decennia zal de omvang van inwoners en bezoekers toenemen. Deze toename zorgt ook voor druk op de natuur. Dat leidt tot de noodzaak om op regionale schaal bezoekersmanagement te organiseren. Dit is gericht op het beschermen van de kwetsbare natuur en tegelijk mensen zoveel als mogelijk te laten genieten van natuur, landschap en erfgoed. Het ontwikkelen van een recreatief – natuurnetwerk in de verschillende landschappen (zoals DH&W) in het gebied draagt daaraan bij.

Beoogde doelen

Het gezamenlijke doel van de ruim 60 gebiedspartners is om het gebied robuuster, veerkrachtiger, aaneengesloten en beleefbaar te maken en te houden, door de bijzondere natuur, landschap en cultureel erfgoed in het gebied verder te ontwikkelen en te beschermen. Voor en met de inwoners.

NPHD werkt met partners onder andere aan:

- Het creëren van groene buffers rond kwetsbare Natura 2000-gebieden – om stikstof op te vangen.
- Het creëren van robuuste ecologische verbindingen tussen de natuurgebieden. Met als principe “water en bodem sturend”. Belangrijk om de biodiversiteit in stand te houden en te verbeteren.
- Bezoekersmanagement, gericht op het beschermen van de kwetsbare natuur en tegelijk mensen te laten genieten van natuur, landschap en erfgoed.
- Vergroten van de zichtbaarheid en herkenbaarheid NPHD



Hoe werken we samen?

- Landschapstafel DHW is een strategische partner van NPHD. NPHD werkt vanuit gezamenlijk belang en eigen verantwoordelijkheid. Dit betekent dat de Landschapstafel DHW projecten realiseert die bijdragen aan de doelstellingen van NPHD.
- We verkennen of de voortgangsrapportage van de projecten kan lopen via DHW en niet meer via NPHD.
- NPHD is lid van de bestuurlijke Landschapstafel en lid van de ambtelijke werkgroep DHW.

Welke overlap is er?

- Het Samenwerkingsprogramma Nationaal Park Hollandse Duinen sluit aan bij het Beleidsprogramma Nationale Parken 2024-2030 van het ministerie van LNV.
- Het UVP van Duin Horst en Weide is een bouwsteen voor het nieuwe uitvoeringsprogramma NPHD.

Wat is het verschil?

- NPHD verbindt partners, haalt en deelt kennis bij de partners, inspireert, geeft handelingsperspectief en signaleert (bestuurlijke) relevante ontwikkelingen.
- DHW is verantwoordelijk voor de uitvoering van projecten in DHW, NPHD niet.
- NPHD zet in op de marketing van het gebied, DHW niet. Dit draagt bij aan het vergroten van de zichtbaarheid en herkenbaarheid.

Scope

- Duin Horst & Weide maakt grotendeels onderdeel uit van NPHD-gebied. NPHD loopt van het Westland tot Duin- en Bollenstreek en heeft daarmee een deels andere scope dan DHW. De gemeente Zoetermeer valt binnen de scope van DHW, maar buiten de scope van NPHD.
- NPHD zorgt voor de verbinding tussen de deelgebieden in NPHD zoals de Duin- en Bollenstreek en Westland / Hoek van Holland, met daarin de stedelijke agglomeraties Leiden en Den Haag.

Afhankelijkheid tussen DHW en NPHD?

Ja, op inhoud en communicatie:

- Inhoud en voortgang: de projecten van DHW dragen bij aan de doelstellingen van NPHD.
- Communicatie over het DHW gebied wordt opgenomen in de communicatie door Nationaal Park Hollandse Duinen

Partners

NPHD heeft meer dan 60 partners. Besturingspartners van de NPHD-organisatie zijn:

- Dunea
- Staatsbosbeheer
- Provincie Zuid-Holland
- Gemeente Den Haag
- Hoogheemraadschap van Delfland

Strategische partners zijn:

- Gemeente Noordwijk
- Gemeente Katwijk
- Gemeente Wassenaar
- Gemeente Rotterdam
- Gemeente Westland
- Hoogheemraadschap van Rijnland

Beoogd resultaat

- Statusaanvraag bij ministerie van LNV

4.3 KOPPELING MET REGIO HOLLAND RIJNLAND

De Landschapstafel Duin, Horst en Weide werkt samen met Regio Holland Rijnland via de Regionale Investeringsagenda (RIA) om het groene landschap tussen Leiden en Den Haag te versterken. Met het uitvoeringsprogramma 2024-2028 investeren partners in natuurherstel, biodiversiteit, waterkwaliteit en recreatieve verbindingen. Deze samenwerking bundelt krachten van gemeenten en organisaties om een vitaal, beleefbaar en toekomstbestendig landschap te realiseren.

1. MANAGEMENTSAMENVATTING

**2. WAAROM EEN NIEUW
UITVOERINGSPROGRAMMA?**

3. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

**4. SAMENWERKING MET
ANDERE PROGRAMMA'S**

**5. WAT GAAN WE DOEN:
PROJECTEN**

6. HOE GAAN WE DAT DOEN?

7. BIJLAGEN

5. WAT GAAN WE DOEN: PROJECTEN

5.1 AFWEGINGSKADER

De bestuurlijke wens is om de Landschapstafel meer slagkracht te geven, ondanks de beperkte financiële middelen. In het laatste meerjarenprogramma 2023-2027 waren meer dan twintig projecten opgenomen. Slagkracht vertaalt zich in concretiseren en prioriteren. Al deze 22 projecten zijn daarom getoetst aan onderstaand afwegingskader. Het afwegingskader helpt ons om tijd, energie en middelen efficiënt te besteden en helpt ook om te laten zien waar we als Landschapstafel voor staan en aan werken.

De projecten die op alle vragen met 'Ja' zijn beantwoord horen thuis bij de prioritaire projecten. De overige projecten staan op de 'reservelijst'.

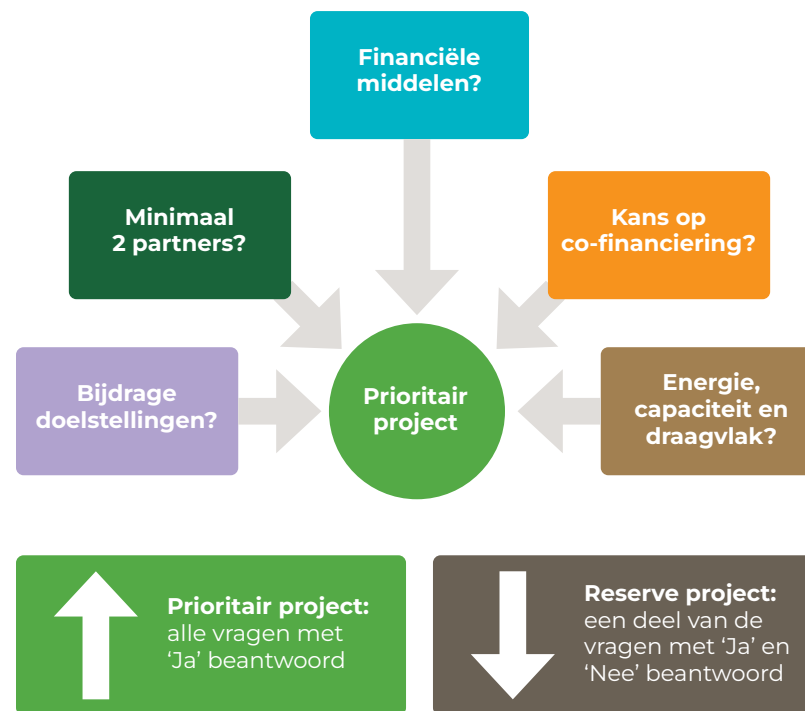
Checkvragen

1. Draagt het project bij aan programmadoelstellingen van DHW?
2. Wordt het project door minimaal 2 partners uit de Landschapstafel gedragen?
3. Zijn er financiële middelen aanwezig, voor verkenning, planvorming, realisatie of beheer?
4. Is er een kans op co-financiering?
5. Is er energie, capaciteit, urgentie en maatschappelijk draagvlak?

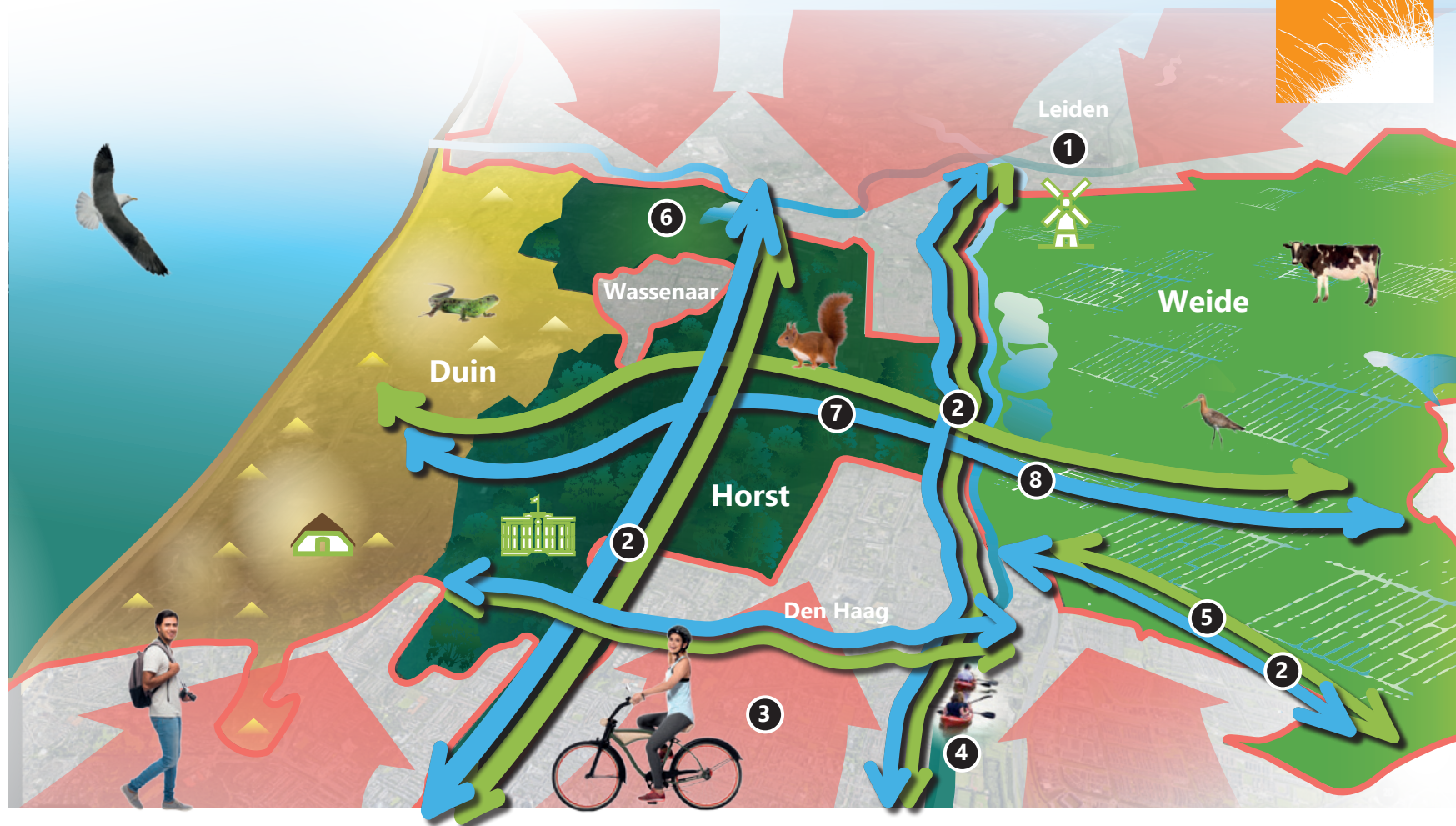
In de volgende paragraaf zijn de prioritaire en reserve projecten opgenomen en verder uitgewerkt.

5.2 PRIORITAIRE PROJECTEN

De ambitiekaart hieronder is een weergave van alle prioritaire projecten in Duin Horst & Weide.



Het verrassende landschap waar stad en land elkaar ontmoeten



Projecten van Duin Horst & Weide

- | | |
|--|--|
| 1. PanoramaPark Gemeente Leiden | 5. Landscheidingsdijk en omgeving Gemeente Den Haag |
| 2. Groenblauwe dooradering Gehele gebied, Programmamanagement landschapstafel | 6. Noordrand Gemeente Wassenaar |
| 3. Loozone Gemeente Leidschendam-Voorburg | 7. NPHD Parkpoort Duivenvoorde Gemeente Voorschoten |
| 4. Vlietweide Gemeente Den Haag | 8. Leidschendammerhout Gemeente Leidschendam-Voorburg |

5.2.1 PANORAMAPARK

TREKKER

Gemeente Leiden

TOELICHTING

Leiden groeit en dat betekent dat er steeds meer behoefte is aan ruimte voor groen, water, natuur en voor bewegen, ontspannen en ontmoeten. Daarom werkt Leiden aan het PanoramaPark. Een 15 kilometer lange groenblauwe ring die de stad, haar wijken en vooral de mensen die er wonen en werken met elkaar verbindt. Het PanoramaPark moet een plek worden van rust, ruimte en groen op loopafstand voor alle Leidenaren.

Via groene ringen, randen en vingers (onderdelen van het groenblauwe raamwerk tussen Leiden en Katwijk) sluit het PanoramaPark aan op regionale groen verbindingen en -gebieden. In het PanoramaPark kunnen de belangrijke opgaven voor klimaatadaptie, biodiversiteit, gezondheid, duurzame mobiliteit en

ruimte voor groene recreatiemogelijkheden in en rondom de stad een plek vinden. Het PanoramaPark sluit via groene spaken aan op het Singelpark.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Het PanoramaPark ontwikkelen we van begin tot eind samen met de stad en we bouwen aan een community. Actieve ondernemers, bewoners en hun initiatieven zijn de sleutel tot een levend park. Binnen de gemeente maken we tijd en mankracht vrij om het park op de kaart te zetten. De rol en verantwoordelijkheden van regiogemeenten moet nader ingevuld worden.

BEOOGD RESULTAAT

Een 15 kilometer lange groenblauwe ring die de stad, haar wijken en vooral de mensen die er wonen en werken met elkaar verbindt en ook verbindt met de regiogemeenten.

FASERING

	2026	2027	2028	2029	2030
Visie					
Initiatief					
Planvorming					
Realisatie					
Beheer					



DOEL

- **Vitaal en Beleefbaar:** de groengebieden aan de rand van Leiden worden opgeknapt. Hiermee zullen ze toegankelijker worden en/of beleefbaar (afhankelijk van de aanwezige waarden).
- **Authentiek:** als er sprake is van cultuurhistorische waarden of natuurwaarden, zullen deze worden gerespecteerd

RAAKVLAKKEN

Divers – verschilt per deelproject.

BEOOGDE SUBSIDIE

Cofinanciering uit RIA, provinciale subsidies, rijksmiddelen en EU gelden.

TYPE

Project	Visie	Leidraad	Anders
---------	-------	----------	--------

PROGRAMMADOELSTELLINGEN

Vitaal	Authentiek	Beleefbaar
--------	------------	------------

BESCHIKBARE FINANCIËLE MIDDELEN

Gemeente Leiden heeft in het coalitie-akkoord een bedrag beschikbaar gesteld voor planvorming. Voor uitvoering zijn nog geen financiële middelen beschikbaar gesteld. Er wordt najaar 2025 gerekend aan het totaalbedrag voor alle projecten, waarna geprioriteerd gaat worden.

KANS / RISICO

- Onvoldoende geld om maatregelen uit te voeren.
- Procedures.
- Draagvlak bij partners, omwonenden en regiogemeenten.

DOELEN GEBIEDSPAN DHW

- Natuur- en klimaatdoelstellingen
- Recreatieve doelstellingen

5.2.2 GROENBLAUWE DOORADERING

TREKKER

Programmamanagement
Landschapstafel

TOELICHTING

De aanleiding voor het project is drieledig. Allereerst is het project een uitwerking van voormalig prioritair project Toekomstbestendig Cultuurlandschap. Dit project kan de cultuurhistorische landschapselementen en structuren herstellen die in het landelijk gebied steeds meer onder druk komen te staan of zelfs verdwenen zijn. Als tweede sluit het project aan op de gebiedsdoelen uit Zuid Hollands Programma Landelijk Gebied. Ten derde wil het Hoogheemraadschap van Rijnland aan slag met concrete kansen voor waternatuur en natuurvriendelijke oevers in de regio en stelt hiervoor ook geld beschikbaar voor 2026-2027.

Het project bestaat uit twee fases. Fase 1 uit het opstellen van een integrale analysekaart. Deze bestaat uit

huidige groen- en waterstructuren en voormalige historisch waardevolle water en groenstructuren. Op basis van deze kaart bepalen we met elkaar de kansen voor groen- en blauw binnen de 6 gemeenten, op zowel publieke als als particuliere gronden. Dit project onderscheidt zich door de kansen van zowel binnen als buiten stedelijk gebied in kaart in te brengen. We combineren kennis tussen beheer, landschap, biodiversiteit, cultuur en water. Fase 2: op basis van de kansenkaart bepaalt de grondeigenaar de haalbaarheid (capaciteit, middelen/subsidie en koppeling met lopende projecten/beheeropgaven). De meest kansrijke locaties/maatregelen werken we uit naar een definitief ontwerp.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Alle sturings- en meedenkende partners uit de Landschapstafel kunnen input geven. De gemeenten en provincie zijn primair aan zet.

FASERING

	2026	2027	2028	2029	2030
Visie					
Initiatief					
Planvorming					
Realisatie					
Beheer					



BEOOGD RESULTAAT

Het realiseren van houtwallen/singels, bomenrijen, struwelen, heggen, sloten en poelen, kruidenrijke randen, solitaire bomen en biodiverse maatregelen zoals inheemse bloemrijke tuinen, het vermijden van pesticiden, het plaatsen van nestkasten, het herstellen van habitats, en het aanleggen van groene daken

DOEL

- **Vitaal:** versterking van de groene en blauwe landschapselementen in het gebied.
- **Authentiek:** herstel van de cultuurhistorische landschapselementen

RAAKVLAKKEN

Samenwerking met de Haagse Regio, project Groenblauwe dooradering uit de Regionale Investeringsagenda, project groenblauw raamwerk uit de Novex Zuidelijke randstad

BEOOGDE SUBSIDIE

Verkenning: procesmiddelen vanuit de provincie Zuid-Holland (toegezegd)
Realisatie: middelen voor aanleg waternatuur en natuurvriendelijke oevers
Hoogheemraadschap van Rijnland en Deltaplan biodiversiteitsherstel: samen voor biodiversiteit.

BESCHIKBARE FINANCIËLE MIDDELEN

Volgt na afronding van fase 1 als omvang van de maatregelen per gemeente inzichtelijk is.

KANS / RISICO

- Totaalbeeld van kansen voor GBDA in-compleet doordat een van de gemeenten niet meewerkt in de verkenningsfase
- Afstemming en samenwerking met publieke partners verloopt moeizaam
- Geen middelen voor realisatie
- Kans: herstel van verloren cultuurhistorische waarde.

DOELEN GEBIEDSPAN DHW

In Duin Horst & Weide wordt ingezet op het vergroten van de groenblauwe dooradering (GBDA) van 4% naar 7% in 2030 en het einddoel 10% in 2050 (gebied buiten NNN en stedelijk gebied). De uitbreiding vindt op zowel overheidsgronden als agrarische gronden plaats.

TYPE

Project	Visie	Leidraad	Anders
---------	-------	----------	--------

PROGRAMMADOELSTELLINGEN

Vitaal	Authentiek	Beleefbaar
--------	------------	------------

5.2.3 LOOZONE

TREKKER

- Gemeente Leidschendam-Voorburg
- Gemeente Den Haag

TOELICHTING

De Loozone is een groene zone die loopt door stedelijk gebied in Voorburg en Den Haag. De zone bevat bestaande parken en voorzieningen zoals sportvelden, een school en een zwembad. Momenteel is de zone nog te gefragmenteerd om als een eenheid en goede verbinding te worden ervaren. Dit terwijl er grote kansen liggen om de zone recreatief en ecologisch te versterken en daarmee als schakel te fungeren tussen Haagse Bos en Vlietzone.

SAMENWERKINGSPARTNERS

- Gemeente Den Haag
- Nationaal Park Hollandse Duinen (NPHD)
- Hoogheemraadschap van Delfland

BEOOGD RESULTAAT

In de eerste fase van het Loozone-project wordt een plan van aanpak (PVA) opgesteld, waarin door ontwerpend onderzoek het product en het gewenste projectresultaat wordt gedefinieerd. Dit PVA is een logische vervolgstap van de visie "Vitale Verbinding Loozone: Haagse Bos – Vliet" uit 2019. De volgende doelstellingen staan centraal:

- Het versterken van de historische allure van het gebied.

- De fysieke en visuele samenhang tussen de verschillende parkdelen te versterken ten behoeve van de beleefbaarheid.
- Aantrekkelijke en veilige wandel- en fietsroutes te realiseren.
- Het vergroten van de regionale betekenis van de Loozone tussen het Haagse Bos en de Vliet.
- Het vergroten van de biodiversiteit van de parkinrichting.

DOEL

- **Vitaal:** Meer natuurwaarde en biodiversiteit.
- **Authentiek:** De historische betekenis van de Loozone weer herkenbaar maken.
- **Beleefbaar:** Verbindingen versterken tussen stad en land.

RAAKVLAKKEN

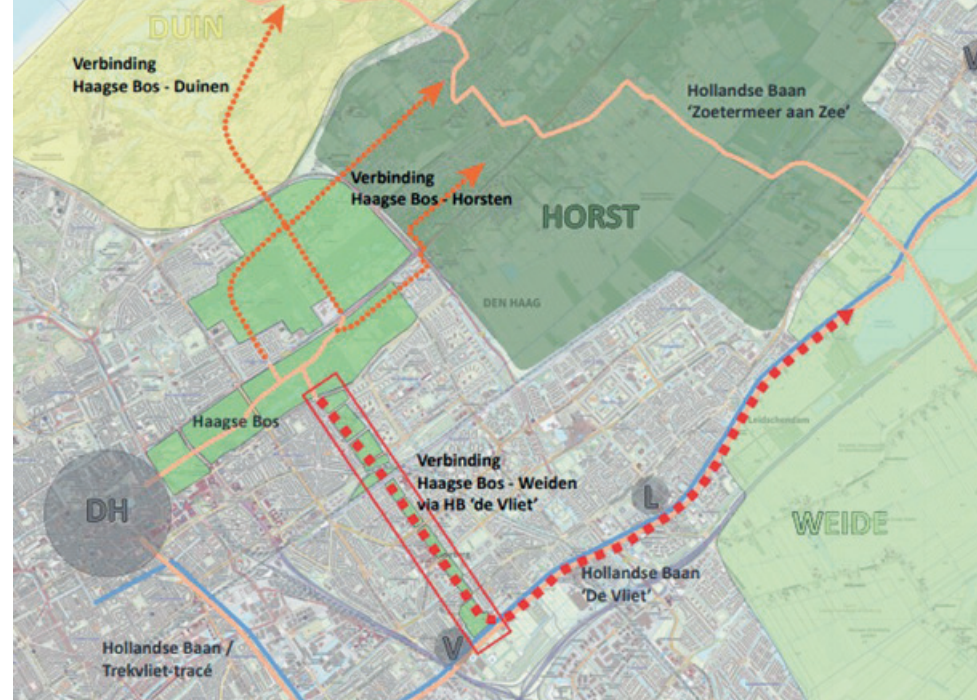
- NPHD
- PZH Erfgoedlijnen
- Toekomstbeeld Vlietzone

BEOOGDE SUBSIDIE

Subsidieregeling PZH voor Recreatie, sport en gezondheid / en Erfgoedlijnen.

BESCHIKBARE FINANCIËLE MIDDELEN

Startbudget gemeente Leidschendam-Voorburg; aanvullende subsidies en financiering worden nog onderzocht.



KANS / RISICO

- **Kansen:** samenkomen van opgaven, zoals positieve gezondheid, recreatie en het creëren van een aantrekkelijke leefomgeving, versterken biodiversiteit.
- **Risico's:** haalbaarheidsvraagstuk op basis van verkeer, consensus betrokken partners, planning en financiën.

DOELEN GEBIEDSPAN DHW

Groenblauwe dooradering, KRW (koppelkansen).

TYPE

Project	Visie	Leidraad	Anders
---------	-------	----------	--------

PROGRAMMADOELSTELLINGEN

Vitaal	Authentiek	Beleefbaar
--------	------------	------------

FASERING

	2026	2027	2028	2029	2030
Visie					
Initiatief					
Planvorming					
Realisatie					
Beheer					

5.2.4 VLIETWEIDE

TREKKER

Gemeente Den Haag

TOELICHTING

Vlietweide ligt in de Vlietzone aan de rand van Den Haag en grenst aan Leidschendam-Voorburg. Het is nu in gebruik als weiland (schapen en paarden) en wordt ook wel het vijfslagen-landschap genoemd, naar de vijf polderslagen die hier al sinds de 17e eeuw bestaan. Het gebied wordt ontwikkeld tot natuurgebied.

SAMENWERKINGSPARTNERS

- Algemene Vereniging voor Natuurbescherming Den Haag en omstreken
- Gemeente Leidschendam-Voorburg

BEOOGD RESULTAAT

Er ontstaat 13 ha natuurgebied. Waarvan ca. 25% Bos, 25% natte natuur en 50% bloemrijk grasland. Plus wandelpad, bankjes, picknicktafel en speelplek.

DOEL

Hier ontstaat vitale en beleefbare natuur. Authenticiteit is geborgd door het karakter van het slagenlandschap in het ontwerp terug te laten komen.

RAAKVLAKKEN

Raakvlakken zijn er met het in ontwikkeling zijnde concept voor de Vlietzone en de ideeën voor de Westvlietweg



BESCHIKBARE FINANCIËLE

MIDDELEN

Geheel gedekt uit begroting gemeente Den Haag

DOELEN GEBIEDSPAN DHW

- Extra bos en bomen
- Groenblauwe dooradering

TYPE

Project	Visie	Leidraad	Anders
---------	-------	----------	--------

PROGRAMMADOELSTELLINGEN

Vitaal	Authentiek	Beleefbaar
--------	------------	------------

FASERING

	2026	2027	2028	2029	2030
Visie					
Initiatief					
Planvorming					
Realisatie					
Beheer					

5.2.5 LANDSCHEIDINGSDIJK EN OMGEVING

TREKKER

Gemeente Den Haag

TOELICHTING

De landscheidingszone is het gebied tussen de wijk Leidschenveen en het natuur- en recreatiegebied de Nieuwe Driemanspolder. Het is 2,5 km lang en 40 tot 110 meter breed. Over de gehele lengte loopt de landscheidingsdijk die in de 13e eeuw is aangelegd en een boeiende geschiedenis kent. In 2020 is een verkenning gedaan naar de mogelijkheden voor natuur, recreatie en cultuurhistorie door (nieuwe vormen van) inrichting en beheer. Na consultatie van stakeholders en bewoners is ervoor gekozen het accent te leggen op het versterken van de natuurwaarden. We ontwikkelen het gebied tot een gebied dat een geschikt leefgebied vormt voor een breed palet aan soorten, van insecten tot vogels.

SAMENWERKINGSPARTNERS

- Gemeente Zoetermeer
- Gemeente Leidschendam-Voorburg
- Bewonersorganisatie Leidschenveen
- AVN

BEOOGD RESULTAAT

- Extra natuurwaarden
- Beleving cultuurhistorie



DOEL

- **Vitaal:** van arm groen naar rijke natuur.
- **Authentiek:** aandacht voor een dijk die van de middeleeuwen tot nu het landschap bepaald heeft.

BESCHIKBARE FINANCIËLE MIDDELEN

- Inrichting- en beheermaatregelen zijn gedekt uit budget gemeente Den Haag.
- Verkenningen vanaf 2027 (zie fasering) nog niet gedekt.

DOELEN GEBIEDSPAN DHW

Uitbreiding groenblauwe dooradering met 16 ha.

VISIE OF PROJECT

Visie	Project
-------	---------

PROGRAMMADOELSTELLINGEN

Vitaal	Authentiek	Beleefbaar
--------	------------	------------

FASERING

	2026	2027	2028	2029	2030
Visie					
Initiatief					
Planvorming					
Realisatie					
Beheer					

5.2.6 NOORDRAND

TREKKER

Gemeente Wassenaar

TOELICHTING

Het programma Noordrand is een open polderlandschap met cultuurhistorische, ecologische en agrarische waarden. Vertrekpunt is dat we deze waarden behouden en versterken. De ambities variëren van het inrichten van een robuuste ecologische verbinding langs de Katwijkse en Wassenaaarse gemeentegrens, herstellen van Rijksmonument Tankgracht tot uitplaatsing van grootschalige (bedrijfs-) activiteiten en creëren van duurzaam agrarisch weidebeheer. In oktober 2025 is het programma Noordrand met deelprojecten vastgesteld in het college. In Q1 volgt de prioritering van deelprojecten.

SAMENWERKINGSPARTNERS

- Gemeente Katwijk
- Dunea
- Rijksvastgoedbedrijf
- Staatsbosbeheer
- Hoogheemraadschap van Rijnland
- Provincie Zuid-Holland
- Partners Landschapstafel DHW
- Twickel

BEOOGD RESULTAAT

Realiseren van een agrarisch gebied met ecologische waarden en recreatief medegebruik

DOEL

- **Vitaal:** bijdragen aan de ecologische verbinding / corridor tussen kust en Groene Hart.
- **Authentiek:** herstel van de cultuurhistorische kwaliteiten.
- **Beleefbaar:** door het versterken van de kernkwaliteiten, vergroten we de beleving van het gebied.

RAAKVLAKKEN

- Nationaal Park Hollandse Duinen

BEOOGDE SUBSIDIE

- ZHPLG-subsidie
- Provincie Zuid-Holland, Erfgoedlijnen

BESCHIKBARE FINANCIËLE MIDDELEN

- Projectbudget gemeente Wassenaar
- Subsidies ZH-PLG
- Subsidie Ecologische VerbindingsZone Lentevreugd – De Horsten

KANS / RISICO

Fase 1 is gerealiseerd. RO besluiten in voorbereiding.

DOELEN GEBIEDSPAN DHW

- Bos aanplant
- Groenblauwe dooradering
- Weidevogel
- Drukfactoren



TYPE

Project	Visie	Leidraad	Anders
---------	-------	----------	--------

PROGRAMMADOELSTELLINGEN

Vitaal	Authentiek	Beleefbaar
--------	------------	------------

FASERING

	2026	2027	2028	2029	2030
Visie					
Initiatief					
Planvorming					
Realisatie					
Beheer					

5.2.7 NPHD PARKPOORT DUIVENVOORDE

TREKKER

Gemeente Voorschoten

TOELICHTING

De Duivenvoordecorridor is een waardevol erfgoedlandschap met hoge recreatieve waarde, maar de zichtbaarheid en toegankelijkheid zijn beperkt. In het kader van het 800-jarig bestaan van Kasteel Duivenvoorde wordt de kans benut om een blijvende voorziening te realiseren die bezoekers informeert over het landgoed, landschap, de geschiedenis en de natuur. Met deze voorziening wordt de rol van Duivenvoorde als parkpoort binnen het NPHD verder benut en ontwikkeld. Dit versterkt de verbinding tussen stad, landgoed en nationaal park en vergroot de zichtbaarheid. Dit draagt bij aan bezoekersmanagement en sluit aan bij de andere parkpoort ontwikkelingen zoals in Meijndel, Ockenburgh en de Koekamp.

In de Tasschuur van Landgoed Duivenvoorde wordt een infopunt ingericht. Het project verbindt natuur, erfgoed en recreatie en versterkt de beleving van de Duivenvoordecorridor als toegang tot het nationale park. Het infopunt biedt bezoekers informatie over landgoed Duivenvoorde en omgeving. Thema's zijn: Natuur, cultuurhistorie, wandel- en fietsroutes en draagt bij aan educatie, spreiding van recreatie en vergroting van regionale betrokkenheid

SAMENWERKINGSPARTNERS

- Stichting Duivenvoorde
- Gemeente Voorschoten
- NPHD
- DHW
- Provincie Zuid-Holland
- Holland Rijnland

DOEL

- Één fysiek infopunt in de Tasschuur.
- Verbeterde verbindingen naar de Duivenvoordecorridor en recreatieve verbindingen.
- Vergroting van bezoekersbereik en spreiding recreanten.

RAAKVLAKKEN

- Draagt bij aan de doelen van Duin, Horst & Weide en NPHD: recreatieve spreiding, erfgoedbehoud en vergroting betrokkenheid.
- Versterkt de realisatie van het groenblauwe netwerk Zuid-Holland.
- Ondersteunt de provinciale doelen voor klimaatadaptatie, leefkwaliteit en erfgoed.
- Bevordert samenwerking tussen natuur- en erfgoedorganisaties.

BEOOGDE SUBSIDIE

- RIA
- Erfgoedlijnen subsidie Provincie Zuid-Holland



KANS / RISICO

• Belangrijkste risico's:

- Onvoldoende cofinanciering of vertraging subsidieprocedures.
- Afstemming tussen meerdere partners (eigendom, beheer).
- Beperkte capaciteit voor educatieve exploitatie.

• Beheersmaatregelen:

- Tijdige aanvraag RIA en provincie t.b.v. verbouwing en inrichting Tasschuur.
- Duidelijke projectorganisatie met convenant tussen partners.

Betrekken van vrijwilligers en lokale organisaties voor beheer.

DOELEN GEBIEDSPAN DHW

- Recreatieve spreiding, erfgoedbehoud en vergroting betrokkenheid.
- Versterkt de realisatie van het groenblauwe netwerk Zuid-Holland.
- Ondersteunt de provinciale doelen voor klimaatadaptatie, leefkwaliteit en erfgoed.
- Bevordert samenwerking tussen natuur- en erfgoedorganisaties.

TYPE

Project	Visie	Leidraad	Anders
---------	-------	----------	--------

PROGRAMMADOELSTELLINGEN

Vitaal	Authentiek	Beleefbaar
--------	------------	------------

FASERING

	2026	2027	2028	2029	2030
Visie					
Initiatief					
Planvorming					
Realisatie					
Beheer					

5.2.8 LEIDSCHENDAMMERHOUT

TREKKER

Gemeente Leidschendam-Voorburg

TOELICHTING

Dit project vormt de uitwerking van het Gebiedsplan Starrevaartpolder binnen de Uitvoeringsagenda Vlietzone, waarin de Duin, Horst & Weide-doelstellingen landen. De Leidschendammerhout/Starrevaart polder is een natuur- en recreatiegebied in de Vlietzone op steenworp afstand van het (dam)centrum van Leidschendam. Het gebied bestaat al enkele decennia en is grotendeels in eigendom en beheer bij Staatsbosbeheer. Het gebied is onderdeel van de Vlietzone. Hiervoor is in 2023 een visie opgesteld en zijn opgaven en kansen opgenomen voor de Leidschendammerhout zoals natuur- en boscompensatie (van Rijkswaterstaat), verbetering van recreatieve ontsluiting en versterking van de natuurkwaliteit (door Staatsbosbeheer). De gemeente LV neemt met de provincie het voortouw in de samen-

werking en werkt toe naar het samen met de gebiedspartners opstellen van een integrale gebiedsvisie, -ontwerp en -aanpak voor dit gebied.

SAMENWERKINGSPARTNERS

- Provincie Zuid-Holland
- Staatsbosbeheer
- RWS
- Beheerscommissie Vogelplas Starrevaart
- Hoogheemraadschap van Rijnland
- Grondeigenaren en -gebruikers
- Overige stakeholders.

BEOOGD RESULTAAT

Een aantrekkelijk groen uitloopgebied in Duin, Horst & Weide door onder andere:

- Verkennen hoe het gebied op termijn meer betekenis kan krijgen voor het toenemende aantal bewoners in de omgeving.
- Een landschappelijke inrichting gericht op meer natuur en biodiversiteit (ter versterking ecologische verbinding

FASERING

	2026	2027	2028	2029	2030
Visie					
Initiatief					
Planvorming					
Realisatie					
Beheer					



'Kust – Groene Hart'). Aantrekkelijkere recreatieve routes.

- Eventueel waterberging of andere maatschappelijke functies.

DOEL

- **Vitaal:** meer natuurwaarde en biodiversiteit.
- **Authentiek:** de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten versterken.
- **Beleefbaar:** recreatieve verbindingen versterken in het gebied.

RAAKVLAKKEN

- Overige raakvlakken met ZH-PLG
- Nationaal Park Hollandse Duinen

TYPE

Project	Visie	Leidraad	Anders
---------	-------	----------	--------

PROGRAMMADOELSTELLINGEN

Vitaal	Authentiek	Beleefbaar
--------	------------	------------

BEOOGDE SUBSIDIE

Subsidieregeling Recreatie, sport en gezondheid / Meer bos in Zuid-Holland.

BESCHIKBARE FINANCIËLE MIDDELEN

Projectbudget gemeente Leidschendam-Voorburg; aanvullende subsidies en financiering worden nog onderzocht.

KANS / RISICO

- **Kansen:** samenkomen van opgaven, zoals positieve gezondheid, recreatie en het creëren van een aantrekkelijke leefomgeving, versterken biodiversiteit / natuurwaarde.
- **Risico's:** afstemming / consensus betrokken partners (ook in relatie tot 'Dunea-traject') planning en financiën.

DOELEN GEBIEDSPAN DHW

Groenblauwe dooradering, Bos en Bomen, Koppelkans KRW

5.3 RESERVEPROJECTEN

De reservelijst bevat projecten die nog in een vroeg stadium zitten en nog niet aan alle criteria van het afwegingskader voldoen. Tijdens het jaarverslag wordt de projectenlijst geactualiseerd en wordt er beoordeeld of de projecten op de reservelijst daar nog thuishoren.

Checkvragen

1. Draagt het project bij aan programmadoelstellingen van DHW?
2. Wordt het project door minimaal 2 partners uit de Landschapstafel gedragen?
3. Zijn er financiële middelen aanwezig, voor verkenning, planvorming, realisatie of beheer?
4. Is er een kans op co-financiering?
5. Is er energie, capaciteit, urgentie en maatschappelijk draagvlak?

5.3.1 PARKWAY DE VLIET

TREKKER

Gemeente Leidschendam-Voorburg

PROJECTBESCHRIJVING

Het project Parkway de Vliet richt zich op het ontwikkelen en implementeren van de kernkenmerken (o.a. herkenbaarheid, continuïteit en comfort) van een Parkway. Een concept van het Nationaal Park Hollandse Duinen met als doel de beleving van de Vliet vanaf de oevers te verbeteren. Een doorgaande beleefbare recreatieve structuur langs de Vliet is ook opgenomen in de concept stukken voor de Omgevingsvisie van Leidschendam-Voorburg. Het project omvat het definiëren van het gewenste projectresultaat en het opstellen van een plan van aanpak i.s.m. betrokken partners, gebaseerd op ontwerpend onderzoek en eerdere studies en uitwerkingen. Hierbij worden ook ambities rond versterking provinciale Erfgoedlijnen en versterking bereikbaarheid groengebieden binnen de MRDH getracht te realiseren.

Het project strekt zich uit van Leiden tot aan Rijswijk. Naast provincie en beheerders zoals Staatsbosbeheer hebben de gemeenten Leiden, Voorschoten, Den Haag en Rijswijk een rol in de ontwikkeling van de Parkway. Dit vraagt nadere afspraken.

Het project krijgt belangrijke input uit het verkeersonderzoek 'Toekomstbeeld Vlietzone' dat in 2024 is opgeleverd. Het onderzoek omvat het in kaart brengen van de huidige situatie van de Westvlietweg en het verkennen van mogelijke maatregelen en inrichtingen, evenals een studie naar alternatieven voor de ontsluiting van bedrijven en bewoners.

Ook in de ontwikkeling van de Sportzone in de Vlietzone zal de ambitie van de Parkway meegenomen moeten worden.

VIJF SELECTIE CRITERIA

• Doelstellingen	Ja
• Meerdere partners	Ja
• Financiën	Nee
• Co-financiering	Nee
• Urgentie + capaciteit	Deels



VISIE OF PROJECT

Visie	Project
-------	---------

PROGRAMMADOELSTELLINGEN

Vitaal	Authentiek	Beleefbaar
--------	------------	------------

5.3.2 ROBUUSTE ECOLOGISCHE VERBINDING DHW

TREKKER

Meerdere trekkers

PROJECTBESCHRIJVING

Een robuuste ecologische verbinding tussen het duingebied en het veenweidegebied door het parklandschap rond kasteel Duivenvoorde.

In deze ecologische corridor is het landschap van Nationaal Park Hollandse Duinen het minst aangetast en bestaan er goede kansen om de duinen beter met het Groene Hart te verbinden. Zo'n verbinding is belangrijk om isolatie van gebieden te voorkomen, aanwezige soorten de kans te geven zich te bewegen tussen gebieden en regio's. Daarbij zal de corridor ook een recreatieve verbinding worden. Naast het realiseren van ecologische stapstenen en verbindingen richt dit project zich op het verminderen van de effecten van de doorsnijding van het gebied door vijf grote barrières: de N44, spoorlijn Leiden - Den Haag, N447, de Vliet en de A4. Door de ecologische verbinding waar mogelijk te koppelen aan de verbetering van bestaande fiets- en wandelnetwerken wordt de beleefbaarheid van natuur versterkt.

Dit project bestaat uit een aantal deelprojecten:

1. Slechten van de barrière van de N44. Dit houdt in het afwaarderen van de N44 en daarmee een andere, meer

- ecologisch verantwoorde inrichting. Geen project en trekker nog onbekend.
2. Toevoegen eco / recrozone op Kniplaan viaduct als onderdeel van project Rijkswaterstaat tot verbreden van A4. Inclusief de mogelijkheden van geluidschermen en een goede aansluiting van de eco/recroverbinding over de A4, op aanliggende gebieden: de verbreding van de A4 is on hold gezet en daarmee ook het realiseren van een eco/ recrostrook op het Kniplaan viaduct. Trekker nog onbekend.
 3. Opwaarderen van faunapassages onder A4: er zijn mogelijkheden om de faunapassages en – verbindingen te verbeteren en op te waarderen. Trekker nog onbekend (zie rapport Bureau Waardenburg en EIS).

4. Visie: Versterken van ecologische kwaliteit van de bestaande verbindingen en het creëren van nieuwe verbindingen tussen bovengenoemde projecten door kleinschalige inrichting en oplossingen van kleinere knelpunten (de kleinschalige inrichting en oplossing van kleinere knelpunten is het project). Doelgroep insecten zoals wilde bijen en vlinders, reptielen, amfibieën en kleine zoogdieren.

DOEL

- **Vitaal:** de ecologische verbinding tussen kust en Groene Hart moet robuuster worden en barrières geslecht.
- **Beleefbaar:** het viaduct met een ecologische zone en gebruik door bestemmings- en recreatief verkeer.



VIJF SELECTIE CRITERIA

• Doelstellingen	Ja
• Meerdere partners	Ja
• Financiën	Ja, deels
• Co-financiering	Ja, deels
• Urgentie + capaciteit	Onbekend

PROGRAMMADOELSTELLINGEN

Vitaal	Authentiek	Beleefbaar
--------	------------	------------

VISIE OF PROJECT

Visie	Project
-------	---------

5.3.3 OVERGANGSGEBIED DEN HAAG-NOORD WASSENAAR-ZUID

TREKKER

Gemeente Den Haag en Wassenaar

TOELICHTING

Voor het overgangsgebied Den Haag Noord Wassenaar Zuid is in 2025 een 'position paper' opgesteld. In dit inspiratiedocument is verkend welke kansen er zijn om van dit gebied een overgangsgebied, zoals bedoeld in het ZH-PLG te maken. Het rapport bevat verscheidene ideeën om meer samenhang in het landschap te creëren en de recreatiedruk op Natura 2000 te verminderen. Het gaat hierbij om de vorming en versterking van een drietal robuuste groenclusters die voortbouwen op de natuurlijke ondergrond en historische ontwikkeling: de Binnenduinrandzone, het Stadsduinboszone en de Landgoederenzone. Tevens biedt het document inspiratie voor het verbeteren van het recreatieve routenetwerk dat bijdraagt aan de recreatieve zonering, veilige doorgaande routes tussen deelgebieden en het afwaarderen van paden in kwetsbare gebieden voor natuur.

We willen een vervolg geven aan deze ideeën maar daarvoor moet urgentie ontstaan. Op dit moment is nog niet precies te zeggen hoe en wanneer een vervolg komt maar gezien de ontwikkelingen in dit gebied zal dit wel in de komende 2 jaar volgen.

DOEL

Vitaal: Versterking van de samenhang in het landschap.

Authentiek: Versterking van historische landschapselementen.

Beleefbaar: Versterking van het recreatieve routenetwerk.

VIJF SELECTIE CRITERIA

- | | |
|-------------------------|----------|
| • Doelstellingen | Ja |
| • Meerdere partners | Ja |
| • Financiën | Nee |
| • Co-financiering | Nog niet |
| • Urgentie + capaciteit | Nog niet |

VISIE OF PROJECT

Visie

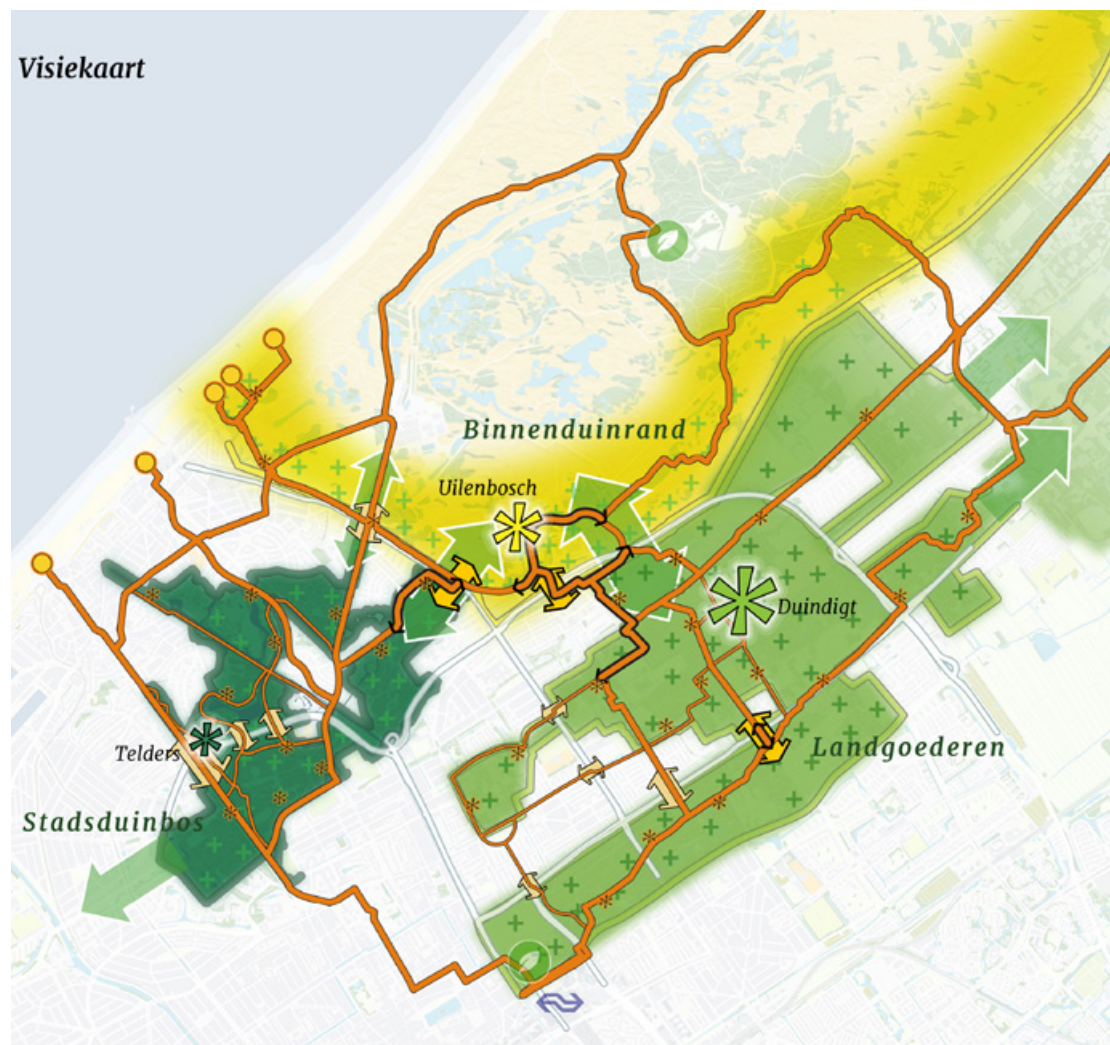
Project

PROGRAMMADOELSTELLINGEN

Vitaal

Authentiek

Beleefbaar



5.3.4 VRIJETIJD LANDSCHAP ZOETERMEER

TREKKER

Gemeente Zoetermeer

PROJECTBESCHRIJVING

Van de parken ten westen van Zoetermeer maken we een samenhangend parklandschap dat aansluit op de overige delen van Duin Horst & Weide. Inzet is het realiseren van een diversiteit aan sferen, habitats, actie- en beleevingsmogelijkheden door de gelijktijdige diversificatie en verruiming van recreatiemogelijkheden, versterking van de natuur en bijdrage aan een goed watersysteem.

De volgende onderdelen verkennen we in samenhang en werken we verder uit:

- Uitbouwen van de gebruikszonering en vormen van beleving.
- Versterking van de diverse habitats in het gebied.
- Uitbouwen van het natte natuurnetwerk.
- Padenstructuur updaten door pad differentiatie, met aandacht voor toegankelijkheid voor gehandicapten.
- Verbetering van ecologische en recreatieve passages tussen de parkdelen.

DOEL

- **Vitaal:** bijdrage aan natuurnetwerk, biodiversiteit, klimaatbestendigheid.
- **Beleefbaar:** bijdrage aan recreatienetwerk en zonering binnen DHW; actieve buitenbeleving en gezondheid.

VIJF SELECTIE CRITERIA

- | | |
|-------------------------|-------|
| • Doelstellingen | Ja |
| • Meerdere partners | Ja |
| • Financiën | Nee |
| • Co-financiering | Nee |
| • Urgentie + capaciteit | Deels |

VISIE OF PROJECT

Visie	Project
-------	---------

PROGRAMMADOELSTELLINGEN

Vitaal	Authentiek	Beleefbaar
--------	------------	------------



5.3.5 VERBINDING LANGS DE VLIET

TREKKER

Gemeente Voorschoten

PROJECTBESCHRIJVING

Een schakel kan worden gerealiseerd tussen Leiden, recreatiegebied Vlietland en het centrum van Voorschoten, via een recreatieve route langs de Vliet die aansluit op de bestaande parkstructuur in Voorschoten. Het project draagt bij aan verkeersveiligheid, recreatieve spreiding en vergroening. Het project omvat een langzaam verkeersroute met een nieuwe brug bij de Hofweg en een demontabele brug over de Krimslout (i.v.m. woonboten).

DOEL

- **Vitaal:** Versterken groene verbindingen tussen Leiden en Voorschoten.
- **Beleefbaar:** Versterken recreatieve verbindingen rond de Vliet in Voorschoten.

VIJF SELECTIE CRITERIA

- | | |
|-------------------------|-----|
| • Doelstellingen | Ja |
| • Meerdere partners | Ja |
| • Financiën | Nee |
| • Co-financiering | Nee |
| • Urgentie + capaciteit | Nee |



VISIE OF PROJECT

Visie	Project
-------	---------

PROGRAMMADOELSTELLINGEN

Vitaal	Authentiek	Beleefbaar
--------	------------	------------

5.3.6 VLIETBRUG LEIDEN-VOORSCHOTEN

TREKKER

Gemeente Leiden en provincie
Zuid-Holland

PROJECTBESCHRIJVING

Er loopt een haalbaarheidsstudie om te bepalen waar er een extra recreatieve verbinding over de Vliet kan komen. Er worden 2 locaties in Leiden en 1 locatie in Voorschoten onderzocht. Project komt voort uit Toekomstbeeld Vlietzone en sluit aan bij Holland Rijnland (Ria) project 10.

DOEL

Door het toevoegen van een nieuwe brug over de Vliet wordt de toegankelijkheid van de Oostvlietpolder voor recreanten groter en ontstaat een betere verbinding tussen Leiden Zuid West en de Oostvlietpolder/ het Groene Hart. Verder verbetert dit mogelijk de verkeersveiligheid van de Vlietweg. Omdat de brug hoog over de Vliet komt te liggen, wordt de Oostvlietpolder ook beter beleefbaar.

VIJF SELECTIE CRITERIA

- | | |
|-------------------------|-------|
| • Doelstellingen | Ja |
| • Meerdere partners | Ja |
| • Financiën | Nee |
| • Co-financiering | Nee |
| • Urgentie + capaciteit | Deels |

VISIE OF PROJECT

Visie

Project

PROGRAMMADOELSTELLINGEN

Vitaal

Authentiek

Beleefbaar



A person is riding a bicycle on a grassy bank covered in yellow flowers. The scene is reflected in a body of water in the foreground. The sky is clear and blue.

5.4 MEEKOPPELKANSSEN

Meekoppelkansen zijn kansen die zich bij projecten kunnen voortdoen. Ze dragen bij aan de doelstellingen van de Landschapstafel. De projecttrekker bekijkt en inventariseert of deze kansen meegenomen kunnen worden in de realisatie van het project.

5.4.1 Bossenstrategie / Klimaatbossen

In 2020 is de uitgewerkte Bossenstrategie van Rijk en provincies gepresenteerd. Met deze strategie streven Rijk en provincies naar een gezond, toekomstbestendig en maatschappelijk gewaardeerd bos in 2030 (Kamerstuk 33 576, nr. 186). Rijk en provincies maken hier de komende jaren werk van, onder meer via het Klimaatakkoord, het Natuurpact en Programma Natuur, maar kunnen het niet alleen. Er is vanuit Rijk en provincie de wens om te zorgen voor forse bosuitbreiding.

Het landschap van Duin Horst & Wei-de leent zich niet voor grootschalige

bosuitbreiding maar er zijn naar verwachting veel plekken waar kleine bosjes of enkele bomen geplant kunnen worden. Denk aan het Leidschendammerhout, terreinen van particulieren zoals buitenplaatsen, aan gronden van agrariërs, aan parken van gemeentes, aan de binnenduinrand etc.

We onderzoeken of zich plekken/kansen voortdoen bij het uitwerken van de prioritaire projecten. We identificeren en bundelen deze informatie en bieden het als een totaalpakket aan bij de provincie. Het nevengegeschikte doel van het project is daarmee ook participatie en bewustwording van inwoners.

5.4.2 Groene Cirkel Bijenlandschap en Deltaplan biodiversiteitsherstel

Het begon in 2015 met de Groene Cirkel Bijenlandschap ([Bijenlandschap - Jij maakt het bijenlandschap](#)), het eerste bijenlandschap in Zuid-Holland. Van 5 gemeenten rondom Leiden is het gegroeid naar 16 gemeenten in heel noord-west Zuid-Holland, in het gebied van Wassenaar tot en met de Duin- en Bol-lenstreek, en van de kust tot Nieuwkoop. In totaal heeft het 49 partners. Boeren, burgers, maatschappelijke organisaties, inwonerinitiatieven, wetenschap, bedrijven, overheid werken samen aan bloemrijke verbindingen.

Inmiddels heeft de provincie de ambitie om in 2030 van heel Zuid-Holland een aaneengesloten bijenlandschap te



Bron: Groene Cirkels

maken. Dit aaneengesloten bloemrijke netwerk is goed voor de (bestuivende) insecten en daarmee voor andere kleine dieren en vogels die deze insecten eten. Een groot Zuid-Hollands bijenlandschap vormt zo de basis voor gezonde natuur.

Ondertussen is er door Koos Biesmeijer (Naturalis) een Deltaplan Biodiversiteitsherstel ([Samen voor biodiversiteit | Deltaplan Biodiversiteitsherstel](#)) voor heel Nederland gemaakt. Het doel van het Deltaplan is om organisaties te stimuleren en te activeren om meer aan biodiversiteitsherstel te doen. Daarom heeft het Deltaplan verschillende ambities en doelen voor de bebouwde omgeving opgesteld:

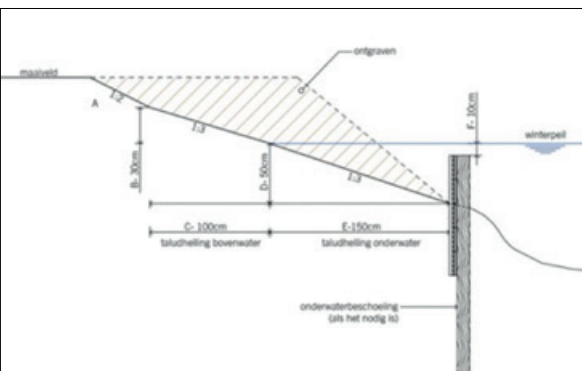
- In 2030 bestaat 5% van het landelijk gebied uit landschapselementen. Dit groeit door naar 10% in 2050.
- In 2030 wordt 50% van de openbare ruimte ecologisch beheerd.
- Iedere nieuwe ruimtelijke ontwikkeling levert een toename op voor biodiversiteit. In 2030 geldt dit voor minimaal 50% van de projecten.

Het deltaplan Biodiversiteitsherstel is actief op diverse thema's (ook wel succesfactoren) om het herstel van biodiversiteit in Nederland te realiseren. Een aantal van deze raken het uitvoeringsprogramma en zijn te benutten om de biodiversiteit in onze uitvoeringsprojecten verder te vergroten. Dan gaat het niet alleen om het aanvalsplan Landschap, het 'Samen voor Biodiversiteit' Innovatiefonds, maar ook om kennis en innovatie en monitoring. En het onderzoek naar verdienmodellen voor boeren die biodivers ondernemen biedt vast ook kansen voor ons gebied.

5.4.3 Natuurvriendelijke oevers

Binnen het gebied van het DHW loopt een uitgebreid netwerk van kanalen en watergangen (groenblauwe dooradering), welke essentieel is voor de onderlinge ecologische verbindingen van de verschillende gebieden. Binnen dit netwerk wil Hoogheemraadschap van Rijnland de waterkwaliteit en biodiversiteit verbeteren door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oevers (nvo). Een natuurvriendelijke oever is een oever die flauw afloopt en verschillende waterdieptes heeft, waardoor een onderwatertalud ontstaat. In dit talud ontstaat een ruimte voor diverse soorten oever- en moerasplanten, die weer schuilgelegenheid bieden aan een groot aantal diersoorten en fungeert als paai- en opgroeigebied voor onder andere vissen, vogels en insecten. Deze ondiepe oeverzone is een essentieel onderdeel van een aquatisch ecosysteem.





Bron: Hoogheemraadschap van Rijnland

Rijnland stimuleert de aanleg van natuurvriendelijke oevers in haar beheergebied, door het verstrekken van subsidies bij de aanleg, en probeert vaak 'mee te liften' bij bestaande oeverprojecten van derden.

5.4.4 Onderhoud wandel- en fietsnetwerk

De wandel- en fietspaden in het gebied hebben onderhoud nodig. Wandelnet voert hiervoor beheerronden uit voor de Lange Afstandspaden. Voor de overige wandelpaden in het gebied voerde de Landschapstafel Duin Horst & Weide jaarlijks een beheerronde uit. De Landschapstafel voert samen met NPHD een lobby bij de provincie Zuid-Holland voor het opzetten van een routebureau waarbij de provincie het onderhoud van de bordjes en palen van de knooppuntennetwerken wandelen en fietsen onder haar hoede neemt.

Nieuw!

We stoppen met de jaarlijkse beheerronde voor het wandelnetwerk in Duin Horst & Weide. We voeren samen met het Nationaal Park Hollandse Duinen een lobby bij de provincie Zuid-Holland voor het opzetten van een routebureau waarbij de provincie het onderhoud van de bordjes en palen van de knooppuntennetwerken wandelen en fietsen onder haar hoede neemt. Tot die tijd verkennen we of Wandelnet beheerrondes wilt uitvoeren voor het Duin Horst & Weide namens de Landschapstafel en anders één van de partners.

Tot die tijd:

- Onderzoeken we of Staatsbosbeheer de bordjes en palen van de de fietspaden in het DHW gebied beheert.
- Verkennen we of Wandelnet beheerrondes wilt uitvoeren voor het DHW gebied namens de Landschapstafel.
- Indien dit niet lukt, verzoeken wij of één van de partners deze beheerrondes als penvoerder wil oppakken namens de Landschapstafel.





1. MANAGEMENTSAMENVATTING

**2. WAAROM EEN NIEUW
UITVOERINGSPROGRAMMA?**

3. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

**4. SAMENWERKING MET
ANDERE PROGRAMMA'S**

**5. WAT GAAN WE DOEN:
PROJECTEN**

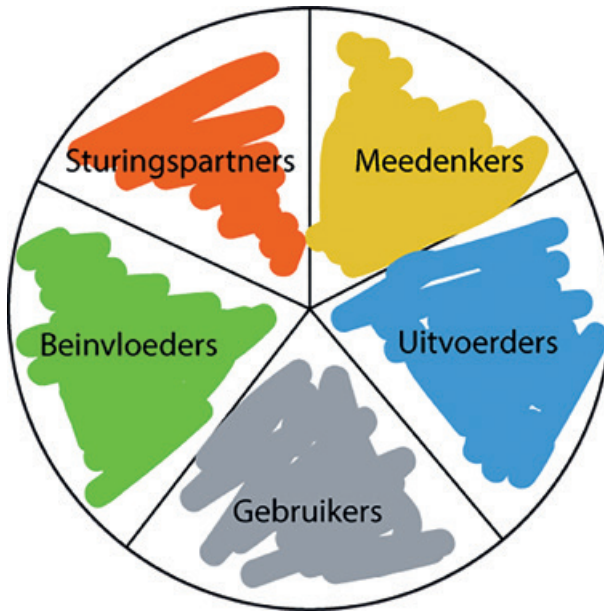
6. HOE GAAN WE DAT DOEN?

7. BIJLAGEN

6. HOE GAAN WE DAT DOEN?

6.1 STAKEHOLDERS

De Landschapstafel gaat over samenwerking. In onderstaande figuur geven we aan wie binnen ons netwerk de sturingspartners, meedenkers, beïnvloeders, uitvoerders en de gebruikers zijn. Meer achtergrondinformatie is te vinden in bijlage 7.2



Overzicht stakeholderanalyse

6.2 ORGANISATIE

6.2.1 Het ontstaan van de Landschapstafel

Een korte chronologische weergave van het ontstaan van de Landschapstafel Duin Horst & Weide:

2000	Start Pact van Duivenvoorde
2011	Landschapsonwikkelingsplan (LOP) opgesteld.

2012	Vaststellen LOP door de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Wassenaar en Voorschoten.
2016	Start Landschapstafel Duin Horst & Weide (met uitbreiding van partijen)
2016	Ondertekening intentieverklaring voor samenwerking
2016	Meerjarenprogramma 2016-2022 opgesteld
2019	Toetreding Nationaal Park Hollandse Duinen en het Hoogheemraadschap van Rijnland aan de Landschapstafel
2023	Financiële afronding Meerjarenprogramma 2016-2022
2023	Concept meerjarenprogramma 2023-2027 opgesteld

6.2.2 Samenstelling en intentieverklaring

Vanaf 2000 werken de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Wassenaar en Voorschoten samen in het Pact van Duivenvoorde. Bij de instelling van de Landschapstafel in 2016 is gekozen voor organisaties die een strategische visie hebben op het gebied van Duin Horst & Weide. Deze partijen onderschrijven met hun deelname de doelen van de Landschapstafel.

De samenwerking is verbreed met:

- Gemeenten Den Haag, Leiden en Zoetermeer.
- Natuur- en milieuorganisaties (Agrarische Natuurvereniging Santvoorde, Nationaal Park Hollandse Duinen, Dunea, Staatbosbeheer, Natuur- en Milieufederatie Zuid Holland).
- Erfgoedorganisaties (Erfgoedhuis, landgoedeigenaren)
- Recreatieve belangenorganisaties (RECRON Zuid-Holland, ANWB),
- Hoogheemraadschap van Rijnland.
- Ondernemers (Ontwikkelings- en Exploitatiemaatschappij Vlietland en Hotel de Gouden Leeuw (Van der Valk).
- Regio Holland Rijnland

In 2016 hebben bovengenoemde partijen een intentieverklaring voor Duin Horst & Weide ondertekend. Alle partijen hebben gezamenlijk de ambitie vastgelegd om de kwaliteiten van Duin Horst & Weide te behouden en te ontwikkelen en de beleefbaarheid te vergroten. De partners hebben in de intentieverklaring afspraken gemaakt over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de realisatie van de gezamenlijke ambitie.

- In de periode 2016- 2022 zijn projecten uit het eerste Meerjaren-programma uitgevoerd en is dit programma financieel afgerond. De coördinatie van de financiële afronding lag bij de gemeente Leidschendam-Voorburg (penvoerder).
- In 2023 is een concept Meerjareninvesteringsprogramma 2023-2027 opgesteld. Deze is geactualiseerd naar voorliggend Uitvoerings-programma 2024-2028.

6.2.3 Samenwerkingsovereenkomst

Met het ondertekenen van de Samenwerkingsovereenkomst geven Partijen commitment om komende jaren 2024-2028 samen te werken aan het Uitvoeringsprogramma 2024-2028. Met ondertekening zeggen de Sturingspartners toe een jaarlijks bijdrage te leveren aan de Programmakosten en deel te nemen op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Daarnaast werken de Meedenkende partners mee aan de uitvoering van het project en/of adviseren de Landschapstafel.

6.3 BESTUURLIJKE STRUCTUUR

6.3.1 Bestuurlijke Landschapstafel

De samenwerking wordt bestuurd door de Bestuurlijke Landschapstafel waarin zowel Sturingspartners als Meedenkende partners deelnemen.

Nieuw! In december 2024 is de Samenwerkingsovereenkomst door de partners van de Landschapstafel getekend. De samenwerkingsovereenkomst is vastgesteld in de colleges van de 6 gemeenten. Dit zijn de 6 sturingspartners: Leidschendam-Voorburg, Wassenaar, Voorschoten, Leiden, Den Haag en Zoetermeer. In de Samenwerkingsovereenkomst is een actueel overzicht te vinden van de partners van de Landschapstafel.

6.3.2 Besluitvorming Bestuurlijke Landschapstafel

- De Bestuurlijke Landschapstafel streeft naar gezamenlijke harmonie en unanimiteit in haar besluitvorming, maar neemt beslissingen op basis van de meerderheid (dit is de helft van het aantal aanwezige Sturingspartners + 1).
- Indien er geen sprake kan zijn van een meerderheid, door bijvoorbeeld een gelijk aantal aanwezige Sturingspartners, dan beslist de voorzitter van de Bestuurlijke Landschapstafel.
- Alleen de Sturingspartners nemen besluiten en bepalen hiermee de koers van de Bestuurlijke Landschapstafel. Aan de Bestuurlijke Landschapstafel deelnemende Meedenkende partners kunnen meepraten en adviseren, maar niet meebeslissen.
- De Sturingspartners kunnen niet beslissen over investeringen anders dan een bijdrage aan de programmakosten uit de begroting.

6.3.3 Voorzitterschap, frequentie en doel van het overleg

- Het voorzitterschap van de Bestuurlijke Landschapstafel ligt bij de gemeente Leidschendam-Voorburg, die ook penvoerder is en de financiën voor management van het Uitvoeringsprogramma management beheert.
- De Bestuurlijke Landschapstafel komt twee tot vier keer per jaar bij elkaar, de gemeente Leidschendam-Voorburg neemt hiervoor het initiatief en verspreidt tijdig de agenda.
- Sturingspartners nemen besluiten over de Projecten en de koers van de Landschapstafel. Partijen benutten de Bestuurlijke Landshapstafel voor afstemming en voor het verder brengen van de Projecten binnen het Uitvoeringsprogramma.
- De ambtelijke werkgroep, als beschreven in 6.2.2, informeert de Bestuurlijke Landschapstafel over de voortgang van het Uitvoeringsprogramma, Projecten en andere actualiteiten.
- Jaarlijks wordt de stand van zaken van het Uitvoeringsprogramma besproken en worden zo nodig punten van bijsturing van het Uitvoeringsprogramma aan de Bestuurlijke Landschapstafel voorgelegd.
- Tussentijds worden problemen en kansen in Projecten aan de Bestuurlijke Landschapstafel voorgelegd wanneer deze aandacht op bestuurlijk niveau vragen. Waar mogelijk ondersteunen Partijen elkaar bestuurlijk om de problemen op te lossen en de kansen te verzilveren. Het overleg wordt daarvoor benut.

- De Landschapstafel is het kader voor samenwerking en synergie in Duin Horst & Weide. Partijen promoten de Landschapstafel intern en extern als hét platform voor de versterking van het gebied.
- Daarnaast voert de Bestuurlijke Landschapstafel een gezamenlijke lobby voor (extra) subsidie, middelen of scopeverbreding. Bijvoorbeeld richting de Provincie Zuid-Holland.
- De gemeenten besluiten afzonderlijk over het beschikbaar stellen van financiële middelen van projectkosten (college en/of raad). De vaststelling van een Uitvoeringsprogramma of een overeenkomst/intentieverklaring ligt ook bij de colleges.

Nieuw! De bestuurlijke Landschapstafel gebruiken we ook om een lobby te voeren, bijvoorbeeld voor algemene financiering van Landschapstafel bij Provincie Zuid-Holland of door extra aandacht te vragen bij partij X voor bijvoorbeeld recreatie.

6.4 TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

6.4.1 Taken en bevoegdheden Sturingspartners

De Bestuurlijke Landschapstafel draagt zorg voor het vormen en vaststellen, besturen en autoriseren van (aanpassingen in) het Uitvoeringsprogramma. Alle wettelijke bevoegdheden blijven berusten bij de Projecttrekkers alsmede de eindverantwoordelijkheid voor het realiseren van Projecten en de daarmee gepaard gaande risico's.

6.4.2 Taken en bevoegdheden Meedenkende partners

De Bestuurlijke Landschapstafel bestaat naast Sturingspartners ook uit Meedenkende partners. Meedenkende partners ondersteunen het Uitvoeringsprogramma in woord en daad. Meedenkende partners hebben een belang in het Duin Horst & Weide gebied. Bijvoorbeeld als grondbezitter, of omdat zij een grote groep belanghebbenden vertegenwoordigen of als subsidieverstrekker. De Bestuurlijke Landschapstafel hecht waarde aan de mening en betrokkenheid van deze partners omdat zij gezamenlijk de doelstellingen in dit gebied onderschrijven.

6.5 UITVOERINGSORGANISATIE

6.5.1 Ambtelijke werkgroep

De Ambtelijke werkgroep bestaat uit een Programmamanager en ten minste uit één vertegenwoordiger per Sturingspartner. Optioneel kan ook een vertegenwoordiger van een Meedenkende partner deelnemen aan de Ambtelijke werkgroep. De Programmamanager is verantwoordelijk voor het proces, de werkgroepleden voor de inhoud. De werkgroepleden brengen expertise in en werken aan de kaders, doelstellingen en Projecten uit het Uitvoeringsprogramma. De werkgroep komt gemiddeld om de vier tot zes weken bij elkaar en de werkgroepleden hebben de volgende taken:

- Voorbereiding van de bestuurlijke Landschapstafel
- Initiëren, aansturen en uitvoeren van Projecten
- Afstemming met relevante stakeholders
- Bewaken van de voortgang en zorgen voor benodigde terugkoppeling en verantwoording van Projecten
- Inhoudelijk kennis inbrengen en delen
- Betrekken van de eigen interne organisatie (aanvragen van subsidie, interne besluitvorming organiseren en financiële middelen reserveren).
- Bestuurlijke betrokkenheid borgen
- Bijdrage leveren aan de financiële rapportage van Projecten
- Bijdrage leveren aan communicatie over de Projecten
- Bijdrage leveren aan de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma
- Deelname aan de werkgroepen of/en Projecten van DHW
- Voorbereiding van inhoudelijke excursies, themasessies of presentaties

6.5.2 Programmamanager

De Programmamanager is secretaris van de Bestuurlijke Landschapstafel en de voorzitter van de Ambtelijke werkgroep. Belangrijkste taken voor de Programmamanager zijn:

- Zorgdragen voor de organisatie en de voortgang van het Uitvoeringsprogramma
- Rapporteren over deze voortgang aan de Bestuurlijke Landschapstafel
- Bewaken van de samenhang (herkenbaar onderscheid)



- Bewaken van de kaders als geformuleerd in het Uitvoeringsprogramma
- Voorzitten van de ambtelijke werkgroep
- Opstellen Uitvoeringsprogramma samen met de ambtelijke werkgroep
- Samenwerking met de Programmamanager van Nationaal Park Hollandse Duinen
- Onderhouden van contacten met Partijen
- Onderhouden van contacten voor samenwerking en subsidie zoals de provincie Zuid-Holland en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag
- Indien nodig opdracht geven voor Landschapstafel brede onderzoeken
- Subsidieaanvragen op programmaniveau
- Secretaris van de Bestuurlijke Landschapstafel

- Informeren van de voorzitter van de Bestuurlijke Landschapstafel
- De (financiële) verantwoording van het Uitvoeringsprogramma

6.5.3 Ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgever

De werkgroepleden komen van verschillende organisaties. Hierdoor verschilt de ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgever per werkgroeplid. De werkgroepleden leggen elk hun eigen verantwoording af aan hun eigen bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever. De Programmamanager heeft dus een eigen ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgever, namelijk die van de gemeente Leidschendam-Voorburg.

6.6 COMMUNICATIE

6.6.1 We zijn onderdeel van NPHD

De Landschapstafel Duin Horst & Weide is onderdeel van Nationaal Park Hollandse Duinen. Duin Horst & Weide voert projecten uit die bijdragen aan onze eigen doelstellingen, maar ook aan die van het Nationaal Park. Daarom werken we ook in de communicatie samen.

De focus bij Duin Horst & Weide ligt op het realiseren van het projecten. De communicatie richt zich daarom op de uitvoering en oplevering van projecten. De communicatie en marketing van het gebied als geheel en de activiteiten in het gebied worden meegenomen door Nationaal Park Hollandse Duinen. De Landschapstafel Duin Horst & Weide sluit daarom aan bij de beeldvorming en online/ offline communicatie aan op Nationaal Park Hollandse Duinen.

Kernboodschap

De kernboodschap van het Nationaal Park is als volgt:

Nationaal Park Hollandse Duinen beslaat het brede Zuid-Hollandse gebied van Hoek van Holland tot Hillegom. Het is een bijzonder waardevol gebied voor planten, dieren én mensen. Alles voor een prettig leef- en vestigingsklimaat is aanwezig: rust, ruimte, biodiversiteit, dorpen, steden, werk, cultuur(historie).

Zo'n belangrijk gebied moeten we beschermen. Zeker omdat Hollandse Duinen kwetsbaar is: voor klimaatverandering, intensieve land- en tuinbouw, bevolkingsgroei en de groeiende behoefte aan ruimte om te recreëren. In deze toch al volle regio zet dat de kwaliteit van natuur en landschap onder druk. Deze uitdagingen beïnvloeden en versterken elkaar. Je kunt ze niet in je eentje oplossen. Daarom hebben meer dan 60 gebiedspartners de krachten gebundeld. Samen vormen zij Nationaal Park Hollandse Duinen en maken ze zich sterk voor de toekomst van het gebied.

		
Communicatiestrategie	Focus op de voortgang en realisatie van projecten	Focus op de marketing van het DHW gebied als onderdeel van Nationaal Park als geheel
Doelgroep	• Beleidsambtenaren • Bestuurders • Raadsleden • Direct omwonenden • Inwoners van de gemeenten	• Communicatie en marketing richting inwoners en recreanten • Interne communicatie met partners en stakeholders • Communicatie over NPHD projecten met stakeholders
Communicatiemiddelen	Ambitiekaart, presentatie, memo, bewonersbrieven, nieuwsbrieven en website van projecttrekker	Website, X, Facebook en Instagram. In de toekomst mogelijk TikTok



Doelgroep

Binnen de doelgroep inwoners en recreanten onderscheiden we:

- | | |
|--------------|-----------------------|
| • Inwoners | • Buitensporters |
| • Fietzers | • Cultuurliefhebbers, |
| • Wandelaars | • Rustzoekers |
| • Gezinnen | • Partners |

De inwoners en recreanten in het gebied informeren we over de bijzondere natuur, de mix van landschappen, landgoederen, cultuur-historie en activiteiten die ze in het gebied kunnen ondernemen. We vragen de bezoekers ook om samen met alle partners voor het bijzondere unieke gebied te zorgen en geven hiervoor concrete tips. Partners informeren we over ontwikkelingen en projecten in het gebied die bijdragen aan het realiseren van de gezamenlijke ambitie.

6.6.2 Communicatie Duin Horst & Weide

De Landschapstafel heeft geen eigen communicatiemedewerker in dienst. De communicatie over projecten en de resultaten van de projecten richting bestuurders en inwoners is de verantwoordelijkheid van de partners van de Landschapstafel. De trekker van een project heeft de lead hierin, andere partners kunnen gebruik maken van de projectcommunicatie in hun eigen communicatiemiddelen (nieuwsbrief, website, etc.) en doorverwijzen naar een landingspagina bij de trekker.

Ook Nationaal Park Hollandse Duinen kan de informatie over projecten en de resultaten delen met de partnerachterban via nieuwsbrieven, website en social media. Hierdoor versterken DHW en NPHD elkaar in de communicatie en het verspreiden van de informatie.

Kernboodschap

De kernboodschap van Duin Horst & Weide is als volgt:

Duin Horst & Weide is het gebied tussen Zoetermeer, Rijswijk/ Den Haag en gemeente Leiden/Oegstgeest en beschikt over drie type landschappen: de Duinen langs de kust, de Horsten tussen Wassenaar en Voorschoten en de Weide tussen Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer.

De Landschapstafel Duin Horst & Weide is een samenwerkingsorgaan en bestaat uit sturingspartners en Meedenkende partners. De taak van de Landschapstafel Duin Horst & Weide is om projecten te realiseren die het landschap van Duin Horst & Weide authentiek, vitaal en beleefbaar maken. Dat doen we voor de inwoners, planten en dieren in ons gebied.

Via onze projecten werken we onder andere aan de uitvoering van het programma van Nationaal Park Hollandse Duinen waarin Duin Horst & Weide een belangrijke partner is voor het realiseren van een regionaal natuur- en recreatie netwerk.

Doelgroep

In onze communicatie richten wij ons op de volgende doelgroepen:

- Beleidsambtenaren; van de partners binnen en buiten het gebied, die onderdeel uitmaken van de werkgroep omdat zij de projecten initiëren, aansturen en realiseren.
- Bestuurders; dit zijn de beslissers van de bestuurlijke Landschapstafel, de collegeleden van de betrokken gemeenten. Omdat zij de koers van de Landschapstafel bepalen en besluiten nemen.
- Raadsleden; bij de raadsleden bij het vaststellen van een nieuw uitvoeringsprogramma en bij aanvraag van project-financiering.
- Direct omwonenden; bij visievorming, planvorming en uitvoering van projecten. De projecttrekker van het project is verantwoordelijk voor deze communicatie.
- Inwoners van de gemeenten; om hen te informeren over mijlpalen en gerealiseerde projecten in het gebied. De projecttrekker van het project is verantwoordelijk voor deze communicatie.

6.6.3 Uitvoering communicatie

Offline communicatie

Omdat Duin Horst & Weide onderdeel uitmaakt van Nationaal Park Hollandse Duinen gebruiken wij in onze interne en externe communicatie naast ons eigen beeldmerk ook dit beeldmerk. Dit draagt bij aan de herkenbaarheid van het gebied voor zowel de doelgroepen van het Nationaal Park als de doelgroepen van Duin Horst & Weide. Het kan gebruikt worden in zowel online als offline communicatie. De wijze van gebruik van dit beeldmerk en de downloads zijn te vinden via [Tips en handvatten gezamenlijke communicatie - Nationaal Park Hollandse Duinen](#).

Voor de uniciteit van Duin Horst & Weide is een integraal eindbeeld en toekomstbeeld ontwikkeld dat Duin Horst & Weide op de kaart zet als één product (bron, LOP 2011). De barcode is hiervoor symbolisch: het

product Duin Horst & Weide onderscheidt zich door verscheidenheid, maar ook als één groot groengebied dat bijdraagt aan het vestigingsmilieu binnen de Zuidvleugel als geheel en de direct aangrenzende woongebieden in het bijzonder. We gebruiken dit logo bij presentaties, memo's, rapporten, en externe communicatiemiddelen zoals bewonersbrieven en nieuwsbrieven van partners).

Nieuw! We stoppen met het actualiseren van de wandelkaart en de verspreiding ervan en maken de routes digitaal beschikbaar via de website van Nationaal Park Hollandse Duinen. Bovendien zijn veel wandelroutes in Nederland te vinden via de website van Wandelnet.

Online communicatie

In tegenstelling tot het verleden heeft Duin Horst & Weide geen eigen website meer (www.duinhorstenweide.nl). De website van Duin, Horst en Weide verwijst door naar de site van NPHD. Ook het twitteraccount X en het infomailadres (info@duinhorstweide.nl) komt te vervallen. De reden hiervan is tweeledig: 1) het onderhoud van een website vraagt tijd en middelen, deze zijn zeer beperkt beschikbaar. En 2) een website past niet bij de communicatiedoelgroep van Duin Horst & Weide (zoals hierboven beschreven).

Aansluiten bij de website van NPHD vergroot de vindbaarheid van Duin Horst & Weide en zorgt er ook voor dat er geen (dubbele) werkzaamheden ontstaan. Bovendien bespaart het tijd en beheerkosten.

Naast de website van NPHD verzorgt het nationaal park nieuwsbrieven, free publicity en social media (Facebook, Instagram, LinkedIn en X). Zij zetten middels betaalde campagnes in op het vergroten van het aantal volgers. In 2025 is er een nieuwe website waarin ook (meer) aandacht is voor de fiets- en wandelroutes. Daarnaast kan de website van Nationaal Park Hollandse Duinen gebruikt worden om te communiceren over de ontwikkeling in het gebied, zoals resultaten van projecten.

6.7 FINANCIERING

6.7.1 Programma en projectbudget

Belangrijke voorwaarde om tot realisering te komen van het nieuwe uitvoeringsprogramma is de financiële haalbaarheid van het programma met bijbehorende projecten. De financiering is op twee manieren geregeld.

Projectkosten

De projecttrekkers zijn verantwoordelijk voor de financiële dekking van de projecten. Het gaat hierbij om zowel om de proces- als de realisatie- en beheerkosten van de opgevoerde projecten. De projecttrekkers, veelal gemeenten, doen dit door budget te regelen middels het reguliere Planning & Control Proces. De projecttrekker is ook verantwoordelijk om subsidie aan te vragen bij een van de kansrijke "sponsoren". Een van de criteria uit het afwegingskader voor een prioritair project is zicht en kans op cofinanciering. Is deze niet aanwezig, dan is de kans op succes van het project gering. Zie hiervoor ook paragraaf 5.1 Afwegingskader en paragraaf 6.7.2 Kansrijke sponsoren.

Programmamakosten

De Landschapstafel Duin Horst & Weide is georganiseerd in een programma met projecten. Op programmaniveau maken we proceskosten, bijvoorbeeld voor de inzet van de programmamanager, vormgeving, excursiekosten (vergader ruimte, fietsen) en het (tijdelijk) onderhoud van het wandelnetwerk binnen Duin Horst & Weide.

Deze kosten betalen wij uit een jaarlijkse bijdrage van de sturingspartners. In de volgende alinea is een begroting opgenomen. De gemeente Leidschendam-Voorburg is penvoerder van dit budget en stuurt jaarlijks de factuur naar onderstaande partijen over de daadwerkelijk gemaakte kosten.

De volgende partners leveren een financiële bijdrage:

1. Gemeente Zoetermeer⁴
2. Gemeente Leiden
3. Gemeente Den Haag
4. Gemeente Wassenaar
5. Gemeente Voorschoten
6. Gemeente Leidschendam-Voorburg
7. Provincie Zuid-Holland

Nieuw! In het verleden zijn er voor sommige partners uitzonderingen gemaakt voor de hoogte van de bijdrage. Vanaf 2024 is dit bedrag gelijkgetrokken en draagt elke sturingspartner financieel evenveel bij.

Begroting programmakosten

De volgende jaarlijkse begroting is gemaakt voor de Landschapstafel. De verwachte kosten zijn gebaseerd op de ervaring van de afgelopen jaren en de nieuwe koerswijzingen van dit programma ten opzichte van het vorige meerjarenprogramma.

Resterende middelen

De Provincie Zuid-Holland heeft in 2024 een positieve beschikking afgegeven met betrekking tot het vaststellen van de subsidie voor het oude MJP 2016-2022. In januari 2024 is door de Landschapstafel besloten om het vrijgevallen bedrag van € 134.203 euro in te zetten voor dit Uitvoeringsprogramma, dit kunnen zowel proces als projectkosten zijn. De gemeente Leidschendam-Voorburg is hiervan penvoerder. In 2025 zijn deze kosten besteed aan het herstellen en actualiseren van het wandelroutenetwerk in Duin, Horst & Weide.

4. De gemeente Zoetermeer kan commitment geven om voor 2026 een financiële bijdrage te leveren voor de programmakosten. Voor de overige jaren van het programma is dit nog onzeker (zie de begroting op pagina 58).

Begroting programmakosten 2026

BEGROTING 2026		
POST		BESCHRIJVING
€ 110.000,-	excl. btw	Inhuur programmamanager + ondersteuning DHW
€ 5.000,-	excl. btw	Vormgeving (Bureau de Lynx, T2 vormgeving e.d.)
€ 2.500,-	excl. btw	Excursiekosten (zaalhuur, fiets, lunch, rondleiding e.d.)
€ 1.500,-	excl. btw	Communicatie en Marketing (oa overzetten website naar NP)
€ 7.500,-	excl. btw	Beheer Wandelroute netwerk (verkennen en aanpassen)
Totaal € 126.500,-	excl. btw	
	btw 21%	
Totaal € 153.065,-	incl. btw	

Gedeeld door 7 partijen: € 18.071,- excl. btw euro per jaar

6.7.2 Kansrijke sponsors

In de tabel op de volgende pagina hebben we de kansrijke sponsors in beeld gebracht. Projecttrekkers van projecten kunnen deze programma's, partijen en of regelingen benutten om cofinanciering voor de projecten aan te vragen.

Fonds/Subsidie	Budget per jaar	Beschrijving / Voorwaarden
Kwaliteitsimpuls groen PZH	€1.400.000,-	Deze subsidie bestaat voor het ondersteunen van projecten die de kwaliteit van groengebieden verhogen. De hoogte van de subsidie bedraagt 75% van de subsidiabele kosten tot een maximum van €450.000.
Kwaliteitsimpuls recreatie PZH	€1.000.000,-	Een kwaliteitsimpuls in de beleving van het groen zelf en/of de recreatieve voorzieningen kan bijdragen aan een meer aantrekkelijk en beweegvriendelijk leefomgeving. Het doel is om projecten te ondersteunen waarmee de kwaliteit en kwantiteit van recreatiemogelijkheden wordt verhoogd. De hoogte van de subsidie bedraagt 75% van de subsidiabele kosten tot een maximum van €450.000.
Klimaatadaptatie PZH	€50.000,- tot €600.000,-	Deze subsidie is voor het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten van Zuid-Holland. Daarbij gaat het om het voorkomen of beperken van schade door hevige neerslag, bij langdurige droogte, tijdens perioden van hitte, in relatie tot bodemdaling en/of als gevolg van overstromingen. Groene, natuur inclusieve maatregelen hebben daarbij de voorkeur) om tevens de biodiversiteit te vergroten. Deze subsidie kan worden aangevraagd voor procesondersteuning, onderzoek en cofinanciering van uitvoeringsprojecten.
Beheer recreatie-gebieden PZH	-	Deze subsidie is er voor de beheerkosten van recreatiegebieden (minimum 100 hectare), zodat deze aantrekkelijk, schoon, heel en veilig blijven. De subsidie is maximaal 40% van de kosten voor terreinbeheer, toezicht en handhaving.
Beweegvriendelijke leefomgeving PZH	€600.000,-	Het doel van deze subsidie is het stimuleren van sportief en recreatie anders en ongeorganiseerd bewegen in de publiek toegankelijke buitenruimte. De hoogte van de subsidie is maximaal 50% van subsidiabele kosten.
Natuurvriendelijke oevers - Hoogheemraadschap van Rijnland	€50.000,-	Deze subsidie is geldig voor het veranderen van een bestaande steile oever in een geleidelijke overgang van land naar water (natuurvriendelijk). Afhankelijk van de aanvrager wordt er maximaal 75 euro per 1 meter oeverlengte gesubsidieerd.
Ecologische verbindingen en NNN-gronden PZH	€1.500.000,-	Uitsluitend verstrekt voor verwerving en inrichting van ecologische verbindingen, verwerving NNN-gronden en voor beëindiging van pachtovereenkomsten op NNN-gronden. Subsidie wordt uitsluitend verstrekt voor verrichting van duurzaam natuurbeheer.

Fonds/Subsidie	Budget per jaar	Beschrijving / Voorwaarden
Erfgoed Deal	€12.500.000,-	Het Programma Erfgoed Deal ondersteunt aansprekende projecten waarin het behoud en gebruik van erfgoed samengaat met de grote ruimtelijke opgaven van dit moment. Op de volgende 4 thema's wordt de komende jaren ingezet: Landbouw en natuur, Energie en economie, Wonen en mobiliteit, Water en Bodem.
Holland Rijnland: regionaal investeringsfonds	€3.000.000,-	Het onderdeel de Regionale Investeringsagenda van dit fonds zet zich in op het versterken van de regionale samenhang. Er zijn 4 thema's binnen deze investerings-agenda, waaronder het thema 'Een groene en klimaatbestendige regio'. De volgende criteria zijn van toepassing op dit fonds: • Integrale aanpak van projecten, waarbij gecombineerd wordt met belangen op het gebied van energie, mobiliteit, klimaat en wonen. • focus op de doelstellingen biodiversiteit, klimaatadaptatie, gezondheid en bewegen. • Indienen via een cluster van samenwerkende gemeenten, de ZH-PLG cluster indeling volgend. • Goede afspraken beheer en onderhoud • Afhankelijk van provinciale cofinanciering kan 25% cofinanciering worden aangevraagd.
NOVEX	Per NOVEX-gebied wordt er gewerkt aan een uitvoeringsagenda (verwacht eind 2024) en regionale investerings-agenda (RIA).	De hoofdopgave voor het NOVEX-gebied Zuidelijke Randstad, waar DHW onderdeel van is, is 'toekomstbestendige verstedelijking' (wonen, werken en bereikbaarheid) langs de Oude Lijn LeidenDordrecht. Daarbij komt de opgave die noodzakelijk is om onze regio toekomstbestendig te maken: klimaatadaptatie, groen in en om de stad (GIOS), (circulaire) economie, de energietransitie en gezondheid. Principes zijn o.m. 'Stad en landschap zijn onlosmakelijk verbonden' en 'Water en bodem zijn sturend'

1. MANAGEMENTSAMENVATTING

**2. WAAROM EEN NIEUW
UITVOERINGSPROGRAMMA?**

3. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

**4. SAMENWERKING MET
ANDERE PROGRAMMA'S**

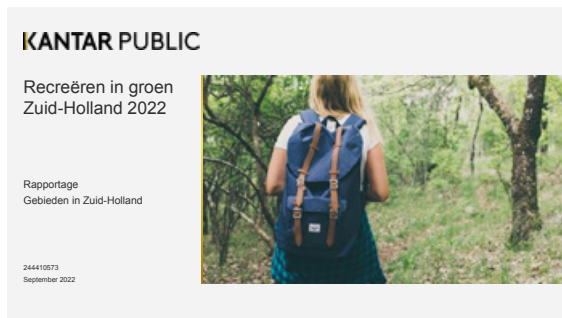
**5. WAT GAAN WE DOEN:
PROJECTEN**

6. HOE GAAN WE DAT DOEN?

7. BIJLAGEN

7. BIJLAGEN

BIJLAGE 7.1: RELEVANTE BELEIDS-DOCUMENTEN VAN DHW EN/OF SAMENWERKINGSPARTNERS



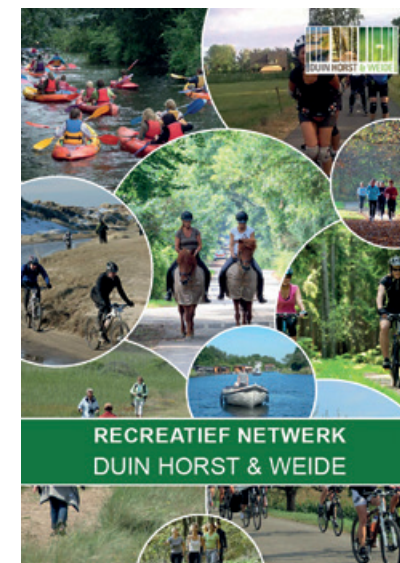
Kantar onderzoek beleving recreatiegebieden Zuid-Holland | 2022



Instrumentenkoffer landelijk gebied | Ministerie van LNV | 2024



Basiskwaliteit Natuur | Samen voor Biodiversiteit | 2024



DHW Recreatieve Routes | Paul Zuidgeest | 2016



Draagkrachtonderzoek van Recreatie in Balans



Recreatieperspectief | Provincie Zuid-Holland | 2023



Natuur- en recreatieprofielkaarten Nationaal Park Hollandse Duinen



Visie Rijke Groenblauwe leefomgeving | Provincie Zuid-Holland | 2019



Stapstenen en verbindingen in Duin Horst & Weide | Bureau Waardenburg | 2019



Koersdocument Duin Horst en Weide / 2025



Koersdocument Duin Horst en Weide bijlage A / 2025



Toekomstbeeld Vlietzone | Provincie Zuid-Holland | 2022



Landschapsontwikkelingsplan Duin Horst & Weide | Pact van Duivenvoorde | 2011



Landschapsstrategie Nationaal Park Hollandse Duinen | 2020

BIJLAGE 7.2: OVERZICHT STAKEHOLDERANALYSE

De Landschapstafel bestaat in de huidige samenstelling sinds 2015. De ambtelijke werkgroep heeft een stakeholdersanalyse uitgevoerd om te bepalen of de status en rol die iedere partij heeft, anno 2024 de juiste is. Een stakeholderanalyse verdeelt partijen in 1) sturingspartners; 2) meedenkers 3) beïnvloeders; 3) gebruikers; 4) uitvoerders.



Overzicht stakeholderanalyse

Sturingspartners

De Landschapstafel Duin Horst & Weide (zie voor de samenstelling paragraaf 'Organisatiestructuur') neemt beslissingen over de koers van de samenwerking en over het meerjarenprogramma. Hieraan voorafgaand is besluitvorming in de gemeenten en andere DHW-partijen over de projecten waarvan zij trekker zijn en de bijbehorende financiering.

Sturingspartners zijn: Gemeenten Leiden, Voorschoten, Wassenaar, Zoetermeer, Den Haag, Leidschendam-Voorburg en de Provincie Zuid Holland.

Meedenkers

Duin Horst & Weide is één van de gebieden binnen het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied. In de gebiedsindeling van de provincie zijn ook de gemeenten Rijswijk, Oegstgeest en Katwijk toegevoegd aan Duin Horst & Weide. De gemeente Rijswijk, Oegstgeest en Katwijk hebben om uiteenlopende redenen geen commitment gegeven om meedenkende partner te worden van de Landschapstafel. De overige partijen die deelnemen aan de Bestuurlijke tafel maar geen financiële bijdrage leveren zijn Meedenkers. Zij zijn ook gevraagd om de samenwerkingsovereenkomst te ondertekenen.

De meedenkers zijn: Nationaal Park Hollandse Duinen, Dunea, Staatbosbeheer, Natuur-en Milieufederatie Zuid-Holland, Erfgoedhuis, ANWB, Ontwikkelings- en Exploitatiemaatschappij Vlietland, stichting Duivenvoorde, Hoogheemraadschap van Rijnland en Regio Holland Rijnland.

Beïnvloeders

Dit zijn de partijen die niet deelnemen aan de Landschapstafel maar wel invloed kunnen hebben in de planvorming en realisatie van de projecten. Ze hebben naar verwachting primair contact met de sturingspartners in plaats van de Landschapstafel als geheel.

De beïnvloeders zijn: Zuid-Hollands landschap, LTO, Stichting Duinbehoud en lokale organisaties als Oud leefbaar groen Voorschoten, Vrienden van Wassenaar, Vereniging Vrienden van Vlietlanden, Natuurmonumenten, Wandelnet, Natuur- en Vogelwerkgroepen, Bomenbond Rijnland, Agrarische Coöperatie de Groene Klaver etc.



Uitvoerders

De sturingspartners zijn in het algemeen ook de partijen die de opdracht geven voor het uitvoeren van projecten. Ook de provincie kan een uitvoerder zijn van een project of een communicatieafdeling of marketing organisatie namens een van de sturingspartners in de Landschapstafel.

De uitvoerders zijn: gemeenten, provincie Zuid-Holland, de regio (Holland Rijnland, MRDH, Marketing Nationaal Park Hollandse Duinen, Landschapstafel Duin en Bollenstreek et), kennisinstellingen (naturalis, TU Delft, WUR, Universiteit Leiden, en het Rijk (Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Rijkswaterstaat), Openbaar Vervoer (NS, Arriva), Marketing en communicatie organisaties, LTO, vrijwilligers, golfbanen en ontwikkelaars.

Gebruikers

De inwoners van het gebied van Duin Horst & Weide zijn de 'afnemers' van de projecten die worden of zijn gerealiseerd. Dit geldt ook voor fietsers, wandelaars en waterrecreanten die het gebied doorkruisen, voor de ondernemers in het gebied, voor degenen die musea bezoeken of deelnemen aan culturele activiteiten.

De gebruikers zijn: de bewoners van aanliggende projecten, de inwoners van de gemeenten, de gebruikers in het gebied zoals fietsers, wandelaars, waterrecreanten, vogelaars en bezoekers van musea of andere culturele activiteiten. Maar ook ondernemers zoals het Land van Ons, pachters, Landgoedeigenaren, Hoogheemraadschap van Delfland, Staatsbosbeheer, de ANWB.

BIJLAGE 7.3 ACTUALISATIE VAN HET UITVOERINGSPROGRAMMA 2024-2028

Het betreft de wijzigingen op het vastgestelde uitvoeringsprogramma 2024-2028 versie december 2024. Elk jaar actualiseert het programma-management het Uitvoeringsprogramma van de Landschapstafel Duin Horst & Weide. Hieronder zijn de belangrijkste wijzigingen voor de versie januari 2026 opgenomen:

Projecten

Prioritaire projecten

Er is een tweetal projecten afgerond en daarom niet meer opgenomen als prioritair project:

1. Het project 'toekomstbestendig cultuurlandschap', werd getrokken door de gemeente Wassenaar.
 - a. Het resultaat is een koersdocument dat handvatten biedt voor verdere uitwerking in het hele DHW gebied.
 - b. Het document:
 1. Is vastgesteld door de bestuurlijke tafel als actueel toekomstbeeld voor het gebied
 2. Biedt een handelingsperspectief voor een toekomstbestendig cultuurlandschap
 3. Dient als basis van diverse nieuwe deelprojecten. De partners van de tafel zetten zich in voor vaststelling danwel appreciatie van het Koersdocument binnen hun eigen organisaties.
 4. Is gebruikt als input voor het Gebiedsplan van de provincie in kader van ZH PLG.
2. Het project 'position paper Den Haag Wassenaar', werd getrokken door de gemeente Den Haag.
 - a. Het resultaat is een position paper dat ideeën geeft voor de vorming en versterking van drietal robuuste groenclusters: de Binnenduinrandzone, het Stadsduinboszone en de Landgoederenzone. Het vervolg – de uitwerking van de groenclusters is toegevoegd als reserveproject.

b. Het document:

1. Is geapprecieerd door de bestuurlijke tafel als waardevol inspiratiedocument
2. Helpt partners om richting te geven aan ontwikkelingen in dit gebied en een gespreksdocument te zijn voor contactmomenten met stakeholders en partners in het gebied
3. Geeft aanleiding om in samenwerking met de provincie te onderzoeken welke ideeën uit het Position Paper het meest effectief zijn voor de maatregel 'overgangsgedrukt' uit het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied ten behoeve van het Gebiedsplan Duin, Horst & Weide.

Het project Gebiedsontwikkeling Mient Kooltuin is niet meer opgenomen omdat de gemeente Katwijk heeft besloten geen partner te zijn van de Landschapstafel.

Er zijn drie projecten toegevoegd als prioritaire projecten:

- Groenblauwe dooradering – trekker programmamanager DHW
 - Vlietweide – trekker gemeente Den Haag
 - NPHD Parkpoort Duivenvoorde – trekker gemeente Voorschoten
- Meer informatie is hierover te lezen op de projectpagina's.

Er zijn een drietal projecten met een nieuwe naam:

- Tweede Groene Ring > PanoramaPark Leiden
- Landscheidingsdijk > Landscheidingsdijk en omgeving
- Groene Zone Wassenaar > Noordrand

Reserve projecten

Er is een project dat geen onderdeel meer uitmaakt van de reserveprojecten. Het project 'Landscheidingsdijk wordt ecologische schakel' waarvan de gemeente Leidschendam-Voorburg trekker was gaat samen met het prioritaire project 'Landscheidingsdijk en omgeving' waarvan de gemeente Den Haag trekker is.

Er is een drietal nieuwe projecten toegevoegd als reserveproject:

- Vlietbrug Leiden-Voorschoten – trekker gemeente Leiden
- Verbinding langs de Vliet – trekker gemeente Voorschoten
- Overgangsgebied Den Haag-Noord Wassenaar-Zuid – trekker gemeente Den Haag/Wassenaar

Samenwerkende partners

In december 2024 is de Samenwerkingsovereenkomst door de partners van de Landschapstafel getekend. De samenwerkingsovereenkomst is vastgesteld in de colleges van de 6 gemeenten. Dit zijn de 6 sturingspartners: Leidschendam-Voorburg, Wassenaar, Voorschoten, Leiden, Den Haag en Zoetermeer. In 2025 hebben de volgende wijzigingen op samenwerkingsniveau plaatsgevonden:

- Provincie Zuid-Holland is sinds 2025 samenwerkingspartner van de Landschapstafel. Ook voor 2026 zullen zij samen met de partners van de Landschapstafel werken aan het gebiedsplan Duin, Horst & Weide. De provincie draagt financieel bij aan het programmamanagement maar is geen ondertekenaar van de Samenwerkingsovereenkomst.
- Hoogheemraadschap van Rijnland is sinds 2025 meedenkende partner van de Landschapstafel
- De Regio Holland Rijnland is sinds 2025 meedenkende partner van de Landschapstafel
- Gemeente Katwijk nam in november 2025 het besluit om niet aan te sluiten bij de Landschapstafel
- De gemeente Zoetermeer heeft laten weten ook in 2026 sturingspartner te blijven de Landschapstafel. In 2024 gaven zij aan dat hun deelname vanaf 2026 onzeker was.
- De gemeenten Katwijk, Oegstgeest en Rijswijk hebben na een jaar 'proeflidmaatschap' in 2024 een besluit genomen. Gemeente Oegstgeest blijft agendalid van de tafel, en de gemeenten Katwijk en Rijswijk sluiten niet meer aan bij de Landschapstafel.

Overig

- Het wandelnetwerk heeft een impuls gekregen: de routes zijn nagelopen en er is onderhoud gepleegd aan de bewegwijzering en ontbrekende bewegwijzering is hersteld. [pagina 45]
- De inhoud van de website duinhorstweide.nl is grotendeels opgenomen op de nieuwe website van het nationaalparkhollandseduinen.nl. Fysieke borden in het gebied met daarin een verwijzing naar duinhorstenweide geven de aanleiding om de domeinnaam nog actief te houden – met verwijzing naar de website van het Nationaal Park Hollandse Duinen. [pagina 54]
- De begroting voor 2026 is toegevoegd en vervangt die van 2025. [pagina 56]
- De gemeente Leidschendam-Voorburg is penvoerder van de 'responderende middelen'. Het is een vrijgevalle bedrag na een positieve beschikking van de subsidie. Het zou ingezet worden voor proces en projectkosten. Een deel van het vrijgevalle bedrag van €134.203 bleek een dubbele boeking. Het restant is in 2025 besteed aan het herstellen en actualiseren van het wandelroutenetwerk Duin, Horst & Weide. [pagina 56]

** De paginaverwijzing is gebaseerd op het vastgestelde uitvoeringsprogramma in december 2024*

